

VALTIONEUVOSTON KANSLIAN JULKAISUJA 2025:10

Suomen hallituksen toiminta EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa 1.1.–31.12.2024

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Suomen hallituksen toiminta EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa 1.1.–31.12.2024

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Valtioneuvoston kanslia

Tekijänoikeuslaki (404/1961) 9 § Tekijänoikeussuojaa vailla olevat teokset

ISBN pdf: 978-952-383-105-6

ISSN pdf: 2490-1164

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Suomen hallituksen toiminta EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa
1.1.–31.12.2024

Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2025:10			
Julkaisija	Valtioneuvoston kanslia		
Yhteisötekijä	Valtioneuvoston kanslia, EU-asioiden osasto, EU-tuomioistuinasiat		
Kieli	suomi	Sivumäärä	71
Tiivistelmä			
Kertomuksessa kuvataan ne EU-tuomioistuinasiat, joihin Suomen hallitus osallistui vuoden 2024 aikana. Se kattaa myös tapaukset, joihin Suomi on osallistunut aiemmin ja joissa on nyt annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai tuomio. Lisäksi käydään läpi komission Suomea kohtaan käynnistämät jäsenyyssvelvoitteiden rikkomista koskevat menettelyt ja EU Pilot -menettelyt. Suomi osallistui EU-tuomioistuinasioihin esittämällä kirjelmiä ja osallistumalla suullisiin käsittelyihin asioissa, joissa käsitellään Suomen kannalta merkityksellisiä unionin oikeuden tulkintakysymyksiä. Asiat koskivat unionin lainsäädännön tulkintaa muun muassa turvapaikkaoikeuden, kuluttajansuojan, Venäjän hyökkäyssodan johdosta asetettujen pakotteiden, arvonlisäverotuksen ja tietosuojan alalla. Suomen osallistumisaktiivisuus kasvoi edellisvuodesta. EU:n tuomioistuimet antoivat merkittäviä tuomioita asioissa, joihin Suomi on osallistunut. Näissä oli kyse muun muassa sähköisen viestinnän tietosuojasta, suden pyyntiluvista, alkoholin etämyynnistä ja kansallisten ylinten tuomioistuinten velvollisuudesta esittää EU-tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö. Jäsenyyssvelvoitteiden rikkomista koskevan menettelyn puitteissa komissiolta saatujen virallisten huomautusten ja perusteltujen lausuntojen määrä laski edellisestä vuodesta. Kertomuskaudella ei ollut vireillä yhtään komission Suomea vastaan nostamaa rikkomuskannetta.			
Asiasanat	EU-tuomioistuin, komission rikkomusmenettely, EU, EU-direktiivit, EU-oikeus, tuomioistuimet		
ISBN PDF	978-952-383-105-6	ISSN PDF	2490-1164
Julkaisun osoite	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-105-6		

Den finska regeringens åtgärder i EU-domstolsärenden och i EU-överträdelseärenden under berättelseperioden 1.1–31.12.2024

Statsrådets kanslis publikationer 2025:10

Utgivare Statsrådets kansli

Utarbetad av Statsrådets kansli, avdelningen för EU-ärenden, enheten för EU-domstolsärenden
Språk finska

Sidantal 71

Referat

Denna rapport redogör för de EU-domstolsärenden som den finska regeringen deltog i under 2024. Den presenterar också de ärenden som Finland har deltagit i tidigare och i vilka det nu har utfärdats generaladvokatens förslag till avgörande eller en dom. Dessutom behandlas de överträdelseförfaranden och EU Pilot-förfaranden som kommissionen inlett mot Finland.

Finland deltog i EU-domstolsärenden genom att lägga fram skrivelser och delta i muntliga förhandlingar i mål som ur Finlands perspektiv rör viktiga tolkningar av unionsrätten. Målen gällde tolkningen av EU-lagstiftningen i fråga om bland annat asylrätt, konsumentskydd, sanktioner till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, mervärdesbeskattning och integritetsskydd. Finlands deltagande i EU-domstolsärenden ökade från året innan.

EU-domstolen gav betydande domar i ärenden där Finland har deltagit i. Dessa gällde annat integritetsskydd vid elektronisk kommunikation, jaktlicenser för varg, distansförsäljning av alkohol och de nationella högsta domstolarnas skyldighet att begära förhandsavgörande av EU-domstolen.

Antalet formella underrättelser och motiverade yttranden som Finland mottog från kommissionen inom ramen för överträdelseförfarandet minskade jämfört med året innan. Under berättelseperioden pågick inga överträdelseförfaranden mot Finland.

Nyckelord EU-domstolen, kommissionens överträdelseförfarande, EU, EU-direktiv, EU-rätten, domstolar

ISBN PDF 978-952-383-105-6

ISSN PDF 2490-1164

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-105-6>

Activities of the Finnish Government in EU litigation and EU infringement cases from 1 January to 31 December 2024

Publications of the Prime Minister's Office 2025:10

Publisher Prime Minister's Office

Group author Prime Minister's Office, EU Affairs Department, Unit for EU Litigation

Language Finnish

Pages

71

Abstract

The report describes the EU litigation cases in which the Finnish Government was involved in 2024. The reporting also covers those cases where Finland had been involved earlier and where an opinion of an Advocate General or a judgment was now issued. Moreover, the report describes the infringement procedures launched by the Commission against Finland for an alleged failure to fulfil its membership obligations and gives an account of the Commission's EU Pilot procedures.

Finland participated in EU litigation by presenting pleadings and taking part in oral hearings in cases that involved interpretation of EU law in matters relevant to Finland. The cases concerned the interpretation of EU legislation in areas such as the right to asylum, consumer protection, sanctions imposed due to Russia's war of aggression, value added taxation and data protection. Finland's rate of involvement in EU litigation increased from the previous year.

The EU courts issued significant judgments in cases where Finland was involved. These cases concerned, for example, data protection in electronic communications, permits for wolf hunting, distance selling of alcohol and the obligation of the national supreme courts to request a preliminary ruling from the Court of Justice of the European Union.

The number of letters of formal notice and reasoned opinions received from the Commission under the infringement procedures fell from the previous year. No infringement actions brought by the Commission were pending against Finland during the reporting period.

Keywords Court of Justice of the European Union, Commission infringement procedure, EU, EU directives, EU law, courts

ISBN PDF 978-952-383-105-6

ISSN PDF

2490-1164

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-105-6>

Sisältö

1	Taustaa	7
2	Tuomioistuinasiat	14
2.1	Ennakkoratkaisuasiat.....	14
2.1.1	Tuomiot ja määräykset	14
2.1.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset	34
2.1.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	36
2.2	Väliintulot	52
2.2.1	Tuomiot ja määräykset	53
2.2.2	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	56
2.3	Lausuntopyynnöt.....	60
2.3.1	Kirjallisessa vaiheessa olevat asiat	61
3	Rikkomusmenettelyt	62
3.1	Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat rikkomusmenettelyt.....	63
3.1.1	Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat viralliset huomautukset	63
3.1.2	Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat perustellut lausunnot	66
3.2	Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat rikkomusmenettelyt.....	66
3.2.1	Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset.....	66
3.2.2	Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot	68
4	EU Pilot	69
5	Notifikaatiot	71

1 Taustaa

Tämä kertomus koskee Suomen hallituksen toimintaa EU-tuomioistuinasioissa sekä Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämässä EU-rikkomusmenettelyissä 1.1.–31.12.2024 välisenä aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen käsittelemiä asioita. Kertomuksessa kuvataan ne EU-tuomioistuinasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut sekä ne asiat, joihin Suomi on osallistunut aiemmin, ja joissa on annettu kertomuskaudella julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai tuomio.

Lisäksi kertomuksessa käydään läpi ne *EU-rikkomusmenettelyt*, jotka komissio on kertomuskauden aikana käynnistänyt virallisella huomautuksella tai joita se on jatkanut perustellulla lausunnolla. Osa rikkomusmenettelyistä on johtanut tarpeeseen muuttaa Suomen lainsäädäntöä tai viranomaiskäytäntöä. Kertomuskaudella ei ollut vireillä yhtäkään komission Suomea vastaan nostamaa rikkomuskannetta.

Kertomuksen lopussa kerrotaan lyhyesti Suomen kertomuskauden aikana vastaanottamista nk. EU Pilot -tiedusteluista sekä Suomen tekemistä direktiivin täytäntöönpanoilmoituksista (notifikaatiot).

Euroopan unionin tuomioistuin

Luxemburgissa sijaitseva *Euroopan unionin tuomioistuin* muodostuu unionin tuomioistuimesta ja unionin yleisestä tuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen.

Euroopan unionin tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. Tuomioistuin valvoo unionin toimielinten toimien lainmukaisuutta ja varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Lisäksi tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta kansallisten tuomioistuinten tehdessä sille ennakkoratkaisupyyntöjä unionin oikeuden tulkinnasta ja pätevyydestä.

Unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin

Unionin tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista muun muassa jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten tekemät ennakkoratkaisupyyntöt, komission jäsenvaltioita vastaan nostamat jäsenyysvelvoitteiden rikkomuskanteet sekä unionin toimielinten väliset riita-asiat. Unionin tuomioistuin ratkaisee lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista tehdyt valitukset.

Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena suurimman osan unionin toimielimiä vastaan nostetuista kanteista. Sen keskeiseen toimialaan kuuluu esimerkiksi yritysten kilpailuoikeudellisissa asioissa nostamien kanteiden ratkaiseminen.

EU-tuomioistuinasiat

Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa neljään pääryhmään:

- ennakkoratkaisupyyntöihin
- jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin kanteisiin
- unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin valituksiin
- suunnitteilla olevan kansainväliseen sopimukseen liittymisen unionin oikeuden mukaisuutta koskeviin lausuntopyyntöihin.

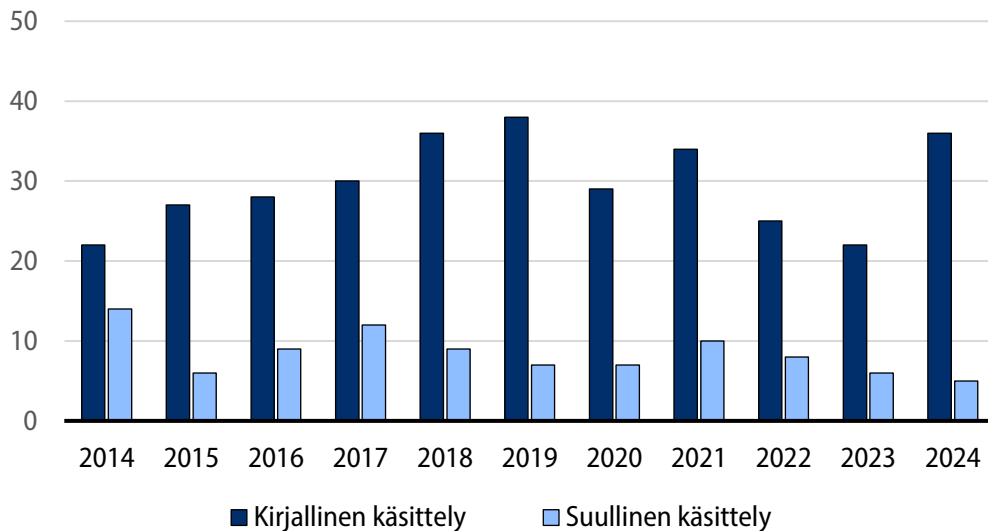
Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisuasioiden ja lausuntopyyntöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset* ja osallistumalla mahdolliseen *suulliseen käsittelyyn*. Kanneasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *kantajana*, *vastaajana* tai *väliintulijana*. Valitusasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *valittajana*, *valitusasian vastaajana* tai *väliintulijana*.

Suomen hallituksen on vastattava kaikkiin komission Suomea vastaan nostamiin kanteisiin. Lisäksi hallitus osallistuu lähes poikkeuksetta kaikkien suomalaisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Muista jäsenvaltioista tulevien ennakkoratkaisuasioiden ja lausuntopyyntöasioiden käsittelyyn hallitus osallistuu silloin, kun se arvioidaan tarpeelliseksi Suomen etujen ajamiseksi tai unionin oikeuden kehittämiseksi. Samoin perustein Suomen hallitus voi tehdä väliintulon toista jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä

koskevassa kanneasiassa, nostaa itse kanteen saadakseen unionin tuomioistuimen kumoamaan esimerkiksi komission antaman päätöksen tai valittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta.

Jäsenvaltion aktiivinen osallistuminen tuomioistuimessa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin on yksi sen käytettävissä olevista keinoista ajaa omia etujaan EU:ssa ja vaikuttaa unionin oikeuden kehitykseen. Kertomuskautena (1.1.–31.12.2024) Suomi osallistui 36 asian kirjalliseen käsittelyyn ja 5 asian suulliseen käsittelyyn.

Kaavio 1. Suomen osallistuminen EU-tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn vuosina 2014–2024.

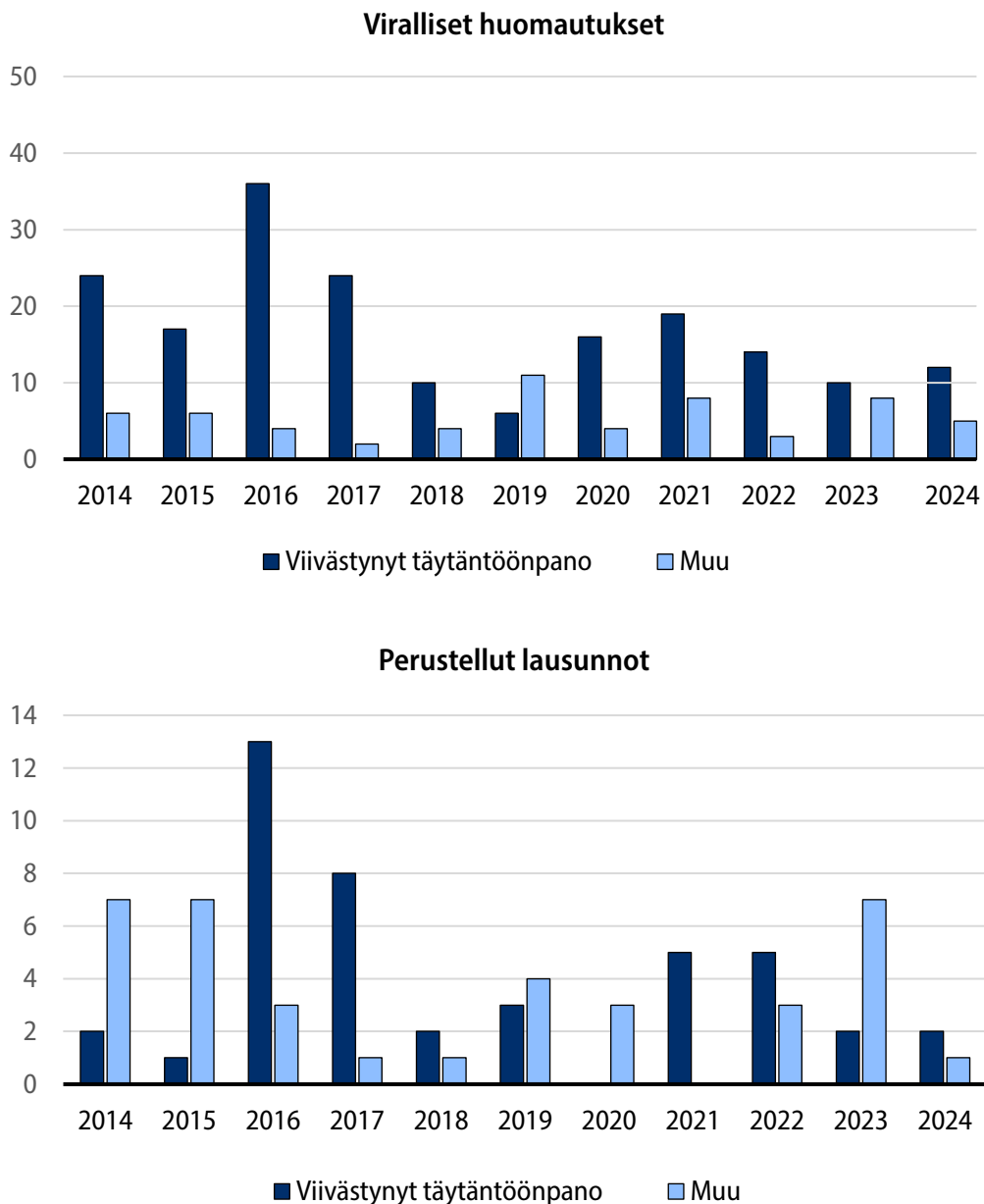

EU-rikkomusasiat

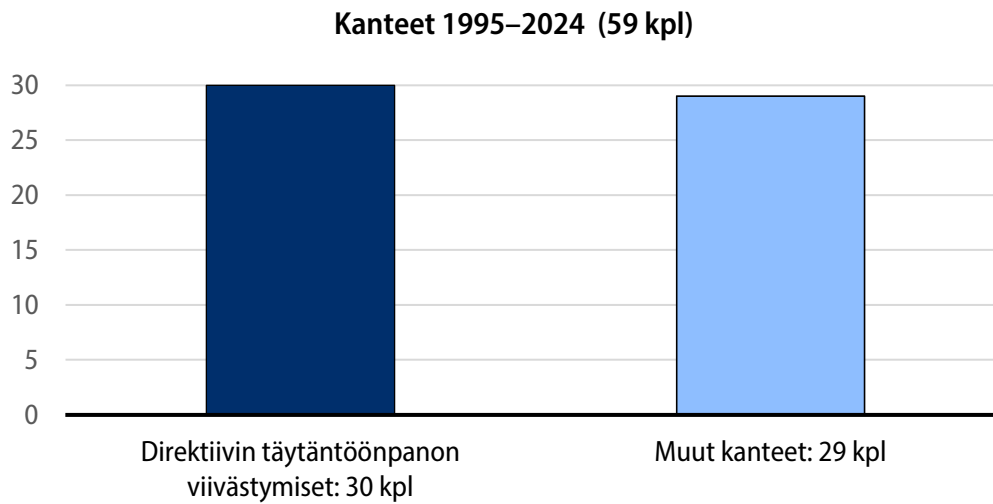
EU-rikkomusasialla tarkoitetaan komission SEUT 258 artiklan nojalla jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa yhteisymmärrys jäsenvaltion ja komission välillä ilman, että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely voi alkaa komission asianomaisen pääosaston lähettämällä *epävirallisella tiedustelulla*. Menettelyn virallisen vaiheen aluksi komissio lähettää jäsenvaltiolle *virallisen huomautuksen* ja tarpeen vaatiessa *täydentävän virallisen huomautuksen*.

Mikäli jäsenvaltion viralliseen huomautukseen tai täydentävään viralliseen huomautukseen antama vastaus ei tyydytä komissiota, voi se toimittaa jäsenvaltiolle *perustellun lausunnon* ja tarvittaessa *täydentävän perustellun lausunnon*. Jäsenvaltiolla on tavallisesti kaksi kuukautta aikaa vastata näihin komission kirjelmiin. Jos komissio ei ole tyytyväinen perusteltuun lausuntoon annettuun vastaukseen, se voi nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomuskanteen jäsenvaltiota vastaan.

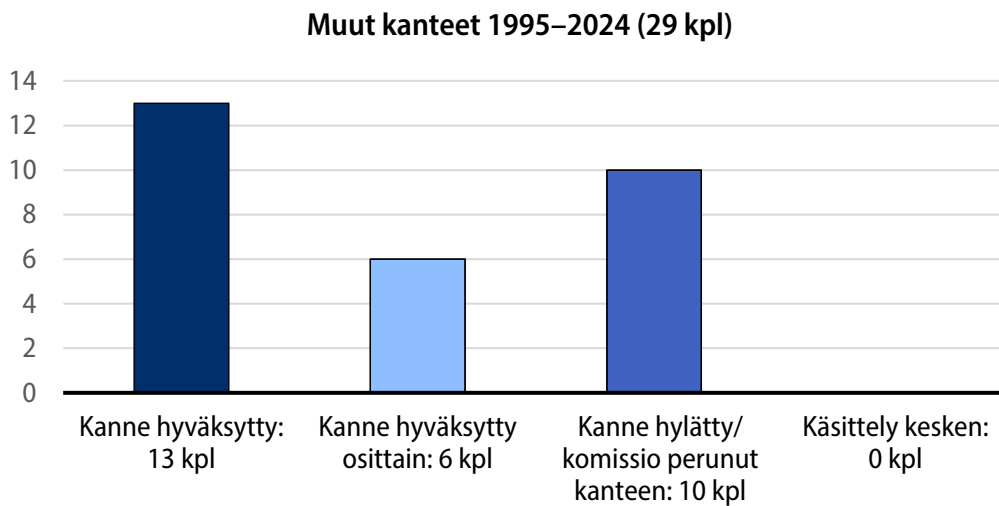
Kaavio 2 ja 3. Suomea koskevat rikkomusmenettelyt vuosina 2014–2024.

Kaavio 4. Komission Suomea vastaan nostamat kanteet jaettuina direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin kanteisiin sekä muihin kanteisiin koko jäsenyyden ajalta.

Kaavio 5. Muiden kuin direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevien kanneasioiden lopputulos.

SEUT 260 artiklan nojalla komissio voi käynnistää unionin tuomioistuimen antaman *tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn*. Tällöin on kysymys siitä, että unionin tuomioistuin on jo aiemmin antanut jäsenvaltiolle SEUT 258 artiklan nojalla tuomion, mutta jäsenvaltio ei komission mukaan ole toteuttanut tarvittavia toimia kyseisen tuomion täytäntöönpanemiseksi. SEUT 260 artiklan mukainen menettely alkaa komission jäsenvaltiolle antamalla virallisella huomautuksella. Komissio voi tämän jälkeen nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 260 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

Jos unionin tuomioistuin toteaa SEUT 260 artiklan mukaisessa tuomiossaan, että jäsenvaltio ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan *kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakkoa*. Direktiivin täytäntöönpanon viivästyminen koskeissa asioissa unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon jo SEUT 258 artiklan mukaisessa menettelyssä eli heti ensimmäisessä asiaa koskevassa tuomiossaan (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

Suomen edustaminen EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa

Suomen edustamisesta EU-tuomioistuinasioissa ja komission Suomea vastaan käynnistämässä rikkomusmenettelyssä vastaa valtioneuvoston kanslian EU-tuomioistuinasioiden yksikkö. Suomea ovat Euroopan unionin tuomioistuimessa kertomuskaudella edustaneet yksikönpäällikkö, valtioneuvoston lakimies Henriikka Leppo sekä lainsäädäntöneuvokset Mervi Pere ja Anne Laine. EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komitean alaisessa oikeudelliset kysymykset -jaostossa ja joissakin tapauksissa EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu valtioneuvoston kanslian johdolla yhteistyössä asianomaisten ministeriöiden edustajien kanssa.

EU-tuomioistuinasioden yksikkö

Valtioneuvoston kanslian EU-tuomioistuinasioden yksikkö vastaa EU-tuomioistuinasioden sekä EU-rikkomusasioiden valmistelusta yhteistyössä toimivaltaisten ministeriöiden kanssa. Yksikkö vastaa myös komissiolle toimitettavista lainsäädäntönotifikaatioista ja pitää yllä EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioiden arkistoa.

Yhteystiedot:

EU-tuomioistuinasioden yksikkö
Valtioneuvoston kanslia
PL 23
00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (keskus) 0295 16001
EU-tuomioistuinasiat.vnk@gov.fi

2 Tuomioistuinasiat

2.1 Ennakkoratkaisuasiat

Tässä osiossa esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja joissa on kertomuskaudella annettu tuomio tai jotka on ratkaistu määräyksellä (2.1.1 jakso) taikka joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.1.2 jakso). Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskaudella osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyynnöissä jonkun jäsenvaltion kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä,

jotka koskevat kyseisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan pääasian kannalta merkityksellisten unionin oikeuden säännösten tai määräysten tulkintaa tai pätevyyttä.

2.1.1 Tuomiot ja määräykset

Tässä jaksossa esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja joissa on annettu tuomio kertomuskaudella.

1. Asia C-470/21, *La Quadrature du Net* ym.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sähköisen viestinnän tietosuojat – Viranomaisen oikeus saada tietoja IP-osoitetta vastaavasta henkilöllisyydestä – Tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoviranomaisen ennakkolupa – Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – EU:n perusoikeuskirjan 7 ja 8 artikla (yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen sekä henkilötietojen suoja)

Asian käsittely: Ranskalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tulkintaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin halusi selvittää, onko unionin oikeus esteenä jäsenvaltion kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan viranomainen voi saada sähköisen viestinnän operaattorilta IP-osoitetta vastaavaa henkilöllisyyttä koskevia tietoja ilman tuomioistuimen tai riippumattoman hallinnollisen elimen antamaa ennakkolupaa. Asiassa tulkitaan sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohtaa, jonka nojalla jäsenvaltiot voivat poiketa muun muassa direktiivin liikenne- ja paikkatietojen suojaamista koskevista säännöksistä tietyin perustein, kuten rikosten torjuntaan ja selvittämiseen liittyen.

Suomi katsoi asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (5.7.2022), että unionin oikeus ei ole esteenä sille, että viranomainen voi saada sähköisen viestinnän operaattorilta IP-osoitetta vastaavaa henkilöllisyyttä koskevia tietoja ilman tuomioistuimen tai riippumattoman hallinnollisen elimen antamaa ennakkolupaa. Suomi perusteli kantaansa ennen kaikkea viittaamalla unionin tuomioistuimen aikaisempaan oikeuskäytäntöön koskien IP-osoitteita ja niitä vastaavaa henkilöllisyyttä koskevia tietoja, josta ilmenee erityisesti, että näitä tietoja on pidetty vähemmän arkaluonteisena kuin muita liikenne- ja paikkatietoja.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies Szpunar antoi asiassa ensimmäisen ratkaisuehdotuksen 27.10.2022.

Unionin tuomioistuin siirsi asian 7.3.2023 tehdyllä päätöksellä täysistunnossa käsiteltäväksi ja avasi uudelleen asian suullisen käsittelyn. *Suomi* ei osallistunut uuteen suulliseen käsittelyyn, mutta vastasi tuomioistuimen osapuolille esittämiin kirjallisiin kysymyksiin 14.4.2023.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies Szpunar antoi asiassa toisen ratkaisuehdotuksensa 28.9.2023.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 30.4.2024 antamassaan tuomiossa, että sähköisen viestinnän tietosuojadirektiiviä on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa annetaan viranomaiselle pääsy sähköisen viestinnän operaattorin säilyttämiin IP-osoitetta vastaaviin henkilöllisyyttä koskeviin tietoihin tietyin reunaehdoin. Säilyttäminen ei saa mahdollistaa täsmällisten päätelmien tekemistä IP-osoitteiden haltijoiden yksityiselämästä. Säilyttäminen voidaan toteuttaa säilyttämällä tiedot siten, että varmistetaan IP-osoitteiden ja muiden henkilötietoryhmien, erityisesti henkilöllisyyttä koskevien tietojen, tosiasiallisesti aukoton erottelu toisistaan. Viranomaisen pääsyä tietoihin tulee käyttää yksinomaan rikoksesta epäillyn henkilön tunnistamiseen. Etukäteisvalvontaa ei edellytetä, ellei

viranomaisen pääsy henkilötietoihin merkitse vakavaa perusoikeuksiin puuttumista. Kun tietoihin pääsyä sääntelevän kansallisen menettelyn erityispiirteet voivat epätyypillisissä tilanteissa mahdollistaa kerättyjä tietoja yhdistämällä tarkkojen päätelmien tekemisen rekisteröidyn yksityiselämästä, tietoihin pääsy edellyttää tuomioistuimen tai riippumattoman hallinnollisen elimen etukäteisvalvontaa.

2. Asia C-548/21, *Bezirkshauptmannschaft Landeck*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – Rikosasioiden tietosuojadirektiivi (EU) 2016/680 – EU:n perusoikeuskirja – Matkapuhelimen takavarikointi – Poliisiviranomaisten yritys tutkia matkapuhelinta digitaalisesti – Vakavan rikollisuuden torjunta – Tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoviranomaisen lupa – Ilmoittaminen rekisteröidylle

Asian käsittely: Itävaltalainen tuomioistuin halusi pääasiallisesti selvittää, onko viranomaisten mahdollisuutta saada matkapuhelimessa säilytettäviä tietoja rajoitettava vain tilanteisiin, joissa on kyse vakavan rikollisuuden torjunnasta. Lisäksi se tiedusteli, onko unionin oikeus esteenä kansalliselle lainsäädännölle, joka mahdollistaa sen, että turvallisuusviranomaisilla on esitutkinnan yhteydessä ilman tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoviranomaisen lupaa kattava ja valvomaton oikeus päästä kaikkiin matkapuhelimessa säilytettäviin digitaalisiin tietoihin sekä sen, että matkapuhelinta tutkitaan digitaalisesti, ilman että tästä ilmoitetaan rekisteröidylle.

Suomi katsoi asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (16.1.2023), että sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi ei sovellu asiassa. Rikosasioiden tietosuojadirektiivin osalta *Suomi* katsoi ensisijaisesti, että kyseinen direktiivi ei sovellu esillä olevassa asiassa. Siltä varalta, että unionin tuomioistuin kuitenkin pitäisi tapauksessa tarpeellisenä arvioida laite-etsintään liittyvää henkilötietojen käsittelyä rikosasioiden tietosuojadirektiivin velvoitteiden näkökulmasta, *Suomi* esitti muun muassa, että rikosasioiden tietosuojadirektiivistä ei seuraa sellaista, minkä vuoksi henkilötietojen käsittely laite-etsinnän yhteydessä oletusarvoisesti tulisi kytkeä vain vakavaan rikollisuuteen tai edellyttäisi ennakkolupaa tuomioistuimelta. *Suomi* katsoi edelleen, että asianosaisen informoinnin tulee tapahtua kansallisen prosessilainsäädännön mukaisesti ja siten, ettei informointi vaaranna rikosten esitutkintaa. Olennaista on, että antaessaan sääntelyä rikosasioiden tietosuojadirektiivin soveltamisalalla jäsenvaltiot huolehtivat, että viranomaisen suorittama henkilötietojen käsittely rajataan kaikissa tilanteissa siihen, mikä on oikeasuhtaista ja tarpeellista verrattuna perusoikeuksiin puuttumisen vakavuuteen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Campos Sánchez-Bordona* antoi ratkaisuehdotuksensa 20.4.2023.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* katsoi 4.10.2024 antamassaan tuomiossa, että rikosasioiden tietosuojadirektiiviä on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa annetaan toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuus saada yleisesti pääsy matkapuhelimen sisältämiin tietoihin rikosten torjuntaa, tutkintaa, selvittämistä ja syyteharkintaa varten. Lainsäädännössä on määriteltävä riittävän täsmällisesti kyseisten rikosten luonne tai niiden ryhmät, taattava suhteellisuusperiaatteen noudattaminen ja asetettava tämän mahdollisuuden käyttämisen edellytykseksi tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoelimen suorittama etukäteisvalvonta. Direktiivi on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat yrittää saada pääsyn matkapuhelimen sisältämiin tietoihin ilmoittamatta rekisteröidylle syitä, joihin tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoelimen antama lupa saada pääsy tällaisiin tietoihin perustuu, heti kun näiden tietojen ilmoittaminen ei voi enää vaarantaa näille viranomaisille kyseisen direktiivin nojalla kuuluvia tehtäviä.

3. Asia C-277/22, *Global NRG*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Maakaasumarkkinat – Muutoksenhakuoikeus kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksestä – Asianosaisaseman määrittäminen – Käsite ”osapuoli, jota sääntelyviranomaisen päätös koskee” – Maakaasumarkkinadirektiivi 2009/73/EY

Asian käsittely: Ennakkoratkaisupyyntö esittänyt unkarilainen tuomioistuin halusi selvittää muun muassa, onko maakaasumarkkinadirektiivin käsitettä ”osapuoli, jota sääntelyviranomaisen päätös koskee” tulkittava siten, että sen kanssa on ristiriidassa Unkarin kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan vain verkonhaltija katsotaan osapuoleksi, jota verkon käyttömaksujen, verkonhaltijan erityistariffilla tarjoamista palveluista perittävien maksujen ja liittymismaksujen vahvistamismenettely koskee suoraan, ja vain sillä on tämän vuoksi oikeus hakea muutosta tässä menettelyssä tehtyyn sääntelyviranomaisen päätökseen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (27.7.2022) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (7.9.2023), että maakaasumarkkinadirektiivin käsitettä on tulkittava siten, ettei sen kanssa ole ristiriidassa kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan vain verkonhaltija katsotaan osapuoleksi, jota vahvistamismenettely koskee suoraan, ja vain verkonhaltijalla on tämän vuoksi oikeus hakea muutosta tässä menettelyssä tehtyyn sääntelyviranomaisen päätökseen. Koska käsitettä ei ole määritelty unionin oikeudessa, tulkinta tulee voida määrittää kansallisella tasolla.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuinin* katsoi 25.1.2024 antamassaan tuomiossa, että maa-kaasumarkkinadirektiiviä on tulkittava siten, että se on esteenä esillä olevalle jäsenvaltion säännöstölle, jonka mukaan ainoastaan verkonhaltijaa pidetään osapuolena, jota puheena oleva sääntelyviranomaisen päätös koskee, ja jonka mukaan täten ainoastaan kyseisellä verkonhaltijalla on oikeus ”tehokkaihin oikeussuojakeinoihin” päätöksen osalta.

4. Asia C-436/22, ASCEL

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Luontodirektiivi 92/43/ETY – Eläinlajeja koskeva tiukka suojelujärjestelmä – Susi (*Canis lupus*) – Alueellinen suunnitelma, jonka mukaan susia voidaan hyödyntää metsästysalueilla – Kyseisen lajin kantojen suojelun tason arviointi

Asian käsittely: Espanjalainen tuomioistuin halusi ennakkoratkaisukysymyksillään pääasiallisesti selvittää, ovatko luontodirektiivin säännökset esteenä sille, että susi määritellään Espanjan tietyllä itsehallintoalueella riistalajiksi, jota voidaan hyödyntää, kun sen suojelun taso on ”epäsuotuisa–riittämätön”.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (11.10.2022), että luontodirektiivin säännökset eivät ole esteenä sille, että susi määritellään jäsenvaltiossa riistalajiksi, jota voidaan hyödyntää. *Suomi* perusteli kantaansa erityisesti direktiivin sanamuodolla ja aiemmalla oikeuskäytännöllä. Asian arvioinnissa on kuitenkin huomioitava, mihin luontodirektiivin liitteeseen kyseinen laji jäsenvaltiossa tai sen osassa kuuluu, koska tällä on vaikutusta niihin lopullisiin kriteereihin, joiden perusteella hyödyntämistä arvioidaan.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Kokott* antoi ratkaisuehdotuksensa 25.1.2024.

Tuomio: *Unionin tuomioistuinin* katsoi 29.7.2024 antamassaan tuomiossa, että luontodirektiivi on esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka mukaan susi osoitetaan lajiksi, jonka yksilöitä voidaan metsästää kyseisen jäsenvaltion alueen osassa, jossa se ei kuulu direktiivissä tarkoitetun tiukan suojelun piiriin, vaikka lajin suojelun taso mainitussa jäsenvaltiossa on luokiteltu ”riittämättömäksi–epäsuotuisaksi”.

5. Asia C-473/22, Mylan

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Teollis- ja tekijänoikeudet – Teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanodirektiivi 2004/48/EY – Turvaamistoimi – Vahingonkorvausjärjestelmä – Vahingonkorvausvastuu – Ankara vastuu

Asian käsittely: Suomen markkinaoikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanodirektiivin mukaista vahingonkorvausvastuuta. Tilanteessa oli kyse väitetyistä tarpeettomasti hankitusta turvaamistoisesta ja siitä aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta. Markkinaoikeus halusi pääasiallisesti tietää, onko Suomessa turvaamistoisiasioissa sovellettava ankaralle vastuulle perustuva vahingonkorvausjärjestelmä täytäntöönpanodirektiivin mukainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.11.2022), että Suomessa turvaamistoisiasioissa sovellettavan kaltainen vahingonkorvausjärjestelmä on täytäntöönpanodirektiivin mukainen. Keskeisenä perusteluna esitettiin, että korvausvelvollisuus ei ole ankarankaan vastuun tilanteissa automaattista ja että ankaraan vastuuseen perustuvalla järjestelmällä mahdollistetaan tehokas ja oikeasuhtainen turvaamistoimiprosessi, jonka avulla loukkaus saadaan välittömästi lakkaamaan. Muussa tapauksessa markkinaosapuolten intressitasapaino muuttuisi siten, ettei tehokas turvaamistoimen arviointiprosessi olisi enää mahdollinen, mikä olisi täytäntöönpanodirektiivin tavoitteiden vastaista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Szpunar* antoi ratkaisuehdotuksensa 21.9.2023.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 11.1.2024 antamassaan tuomiossa, että täytäntöönpanodirektiivi ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään turvaamistoimenpiteistä aiheutuneiden vahinkojen korvaamista koskevasta järjestelmästä, joka perustuu turvaamistoimenpiteiden hakijan tuottamuksesta riippumattomaan vastuuseen ja jossa tuomioistuimella on toimivalta kohtuullistaa vahingonkorvauksen määrää ottamalla huomioon asiaan liittyvät olosuhteet, mukaan lukien vastaajan mahdollinen myötävaikutus vahingon aiheutumiseen.

6. Asia C-601/22, WWF Österreich ym.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Luontodirektiivi 92/43/ETY – Susi (*Canis lupus*) – Tiukkaa suojelujärjestelmää koskevat poikkeukset – Liite IV – Jäsenvaltioiden yhdenvertainen kohtelu – Suotuisa suojelun taso – Muu tyydyttävä ratkaisu

Asian käsittely: Itävaltalainen tuomioistuin teki ennakkoratkaisupyynnön luontodirektiivin tiukkaan suojelujärjestelmään liittyvässä asiassa siltä osin kuin on kyse sudesta. Kansallinen tuomioistuin halusi pääasiallisesti selvittää, loukataanko luontodirektiivin säännöksillä jäsenvaltioiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, kun Itävallan osalta tiukkaan suojelujärjestelmään ei olla säädetty poikkeuksia suden kohdalla. Lisäksi tuomioistuin tiedusteli, tuleeko susikannan/populaation koko luontaista levinneisyysaluetta tarkastella rajat ylittävästi, kun kyseisen kannan suotuisan suojelun tason säilyttämistä arvioidaan tiukasta suojelujärjestelmästä poikettaessa. Tuomioistuin pohti muun muassa myös, minkä tyyppiset suden aiheuttamat vahingot voidaan ottaa huomioon arvioitaessa luontodirektiivin poikkeusten soveltamista sekä miten muita tyydyttäviä ratkaisuja tulisi arvioida pyyntiluvan sijaan.

Suomi katsoi asian suullisessa käsittelyssä (25.10.2023), että luontodirektiivi on ristiriidassa jäsenvaltioiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa, sillä sen tiukkaa suojelujärjestelmää ei ole mukautettu vastaamaan suurpetokannoissa/populaatioissa tapahtunutta kehitystä. Suomen näkemyksen mukaan suotuisan suojelun tasoa arvioitaessa tulisi soveltaa populaatiokohtaista, rajat ylittävää lähestymistapaa. Luontodirektiivin poikkeusten soveltamisen arviointi tulisi aina tehdä tapauskohtaisesti ja kansallisesti, ja muun tyydyttävän ratkaisun osalta tiukan suojelujärjestelmän piiriin kuuluvien lajien kohdalla ennaltaehkäisevät ja ei-tappavat keinot ovat ensisijaisia ratkaisuja suhteessa pyyntiluvan antamiseen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Ćapeta* antoi ratkaisuehdotuksensa 18.1.2024.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 11.7.2024 antamassaan tuomiossa, että luontodirektiivi ei ole ristiriidassa jäsenvaltioiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa. Kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä voidaan tiukasta suojelujärjestelmästä poikettaessa arvioida siten, että kansalliset rajat ylittävä luonnonmaantieteellinen alue otetaan huomioon ainoastaan, jos ensin on todettu, ettei kyseinen poikkeus haittaa tällaisen suotuisan suojelun tason säilyttämistä asianomaisen jäsenvaltion paikallisella ja kansallisella tasolla. ”Erityisen merkittävien vahinkojen” käsite ei kata tulevia välillisiä vahinkoja, joiden ei voida katsoa johtuvan eläinlajiin kuuluvasta yksilöstä, jota koskee kyseisen säännöksen nojalla myönnetty poikkeus. Myös taloudelliset vaikutukset voidaan ottaa huomioon, kun kansalliset viranomaiset määrittävät, onko olemassa ”muu tyydyttävä ratkaisu”.

7. Asia C-695/22, *Fondee*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** MiFID II -direktiivi 2014/65/EU (sijoituspalvelu-direktiivi) – SEUT 56 artikla (palveluiden vapaa liikkuvuus) – Valinnaiset poikkeukset – Sijoituspalvelujen tarjoamisen ja sijoitustoiminnan harjoittamisen vapaus – Sijoituspalvelujen välittäminen – Ulkomainen arvopaperikauppias

Asian käsittely: Tšekkiläinen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski sijoituspalvelujen tarjoamisen ja sijoitustoiminnan harjoittamisen vapautta. Kansallinen tuomioistuin halusi pääasiallisesti selvittää, onko henkilöllä, joka sijoituspalveludirektiivin nojalla on vapautettu direktiivin soveltamisalasta, ja jota kyseisen direktiivin nojalla ei koske direktiivissä säädetty sijoituspalvelujen tarjoamisen vapaus, kuitenkin perussopimuksessa vahvistettu oikeus palvelujen tarjoamisen vapauteen. Tuomioistuin kysyi myös, onko unionin oikeus esteenä lainsäädännölle, jolla kielletään sijoituspalvelujen välittäjää välittämästä asiakkaan toimeksiantoja ulkomaiselle arvopaperikauppiaille.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.2.2023), että ennakkoratkaisupyyntöä tarkoitetussa tilanteessa henkilöllä ei ole perussopimuksen mukaista oikeutta palvelujen tarjoamisen vapauteen eikä tilannetta ole tarpeen arvioida perussopimuksen kannalta. *Suomi* katsoi erityisesti, että esillä olevan kaltainen kansallinen sääntely on sijoituspalveludirektiivin säännösten ja sijoittajien suojan vahvistamista koskevan tavoitteen valossa perusteltu.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzzella* antoi ratkaisuehdotuksensa 14.11.2023.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 16.5.2024 antamassaan tuomiossa, että asiaa on tarkasteltava sijoituspalveludirektiivin säännösten perusteella, koska kyseisellä direktiivillä on täydellisesti yhdenmukaistettu sen soveltamisalaan kuuluvien rajat ylittävien sijoituspalvelujen tarjoamista koskevat kansalliset säännöt. Tuomioistuin katsoi, että sijoituspalveludirektiiviä on tulkittava siten, että henkilöt, jotka jäsenvaltio on vapauttanut tämän direktiivin soveltamisesta, saavat välittää tässä jäsenvaltiossa asuvilta tai sinne sijoittautuneilta asiakkailta saamiaan toimeksiantoja toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneille sijoituspalveluyrityksille, joille kyseisen toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomais on antanut kyseisen direktiivin nojalla toimiluvan. Direktiivi on näin ollen esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa kielletään tällainen välittäminen.

8. Asia C-740/22, *Endemol Shine Finland*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 – Tietojen antaminen yksityishenkilön rikostuomioista – Tiedon välittäminen suullisesti – Oikeudenkäynnin julkisuus – Suhteellisuusperiaate

Asian käsittely: Itä-Suomen hovioikeus esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski yleisen tietosuoja-asetuksen tulkintaa. Hovioikeus tiedusteli ensinnäkin, onko henkilötietojen suullinen välittäminen tietosuoja-asetuksen mukaista henkilötietojen käsittelyä. Toiseksi hovioikeus kysyi, voidaanko virallisten asiakirjojen julkisuus ja tietosuoja-asetuksen mukainen oikeus henkilötietojen suojaan sovittaa yhteen tietosuoja-asetuksen 86 artiklassa (*Henkilötietojen käsittely ja virallisten asiakirjojen julkisuus*) tarkoitetulla tavalla niin, että tuomioistuimen henkilötietorekisteristä on saatavissa rajoituksetta tietoa yksityishenkilön rikostuomioista tai rikoksista, jos tieto pyydetään välitettäväksi suullisesti pyytäjälle. Kolmanneksi hovioikeus halusi selvittää, vaikuttaako arviointiin se, onko tietojen pyytäjä yhtiö tai yksityinen henkilö.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (3.4.2023), että henkilötietojen suullinen välittäminen on tietosuoja-asetuksen mukaista henkilötietojen käsittelyä, ja kuuluu sellaisena tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Suomi viittasi tietosuoja-asetuksen merkityksellisten säännösten sanamuotoihin ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä esitettyihin tulkintoihin. Yleinen tietosuoja-asetus ei ole esteenä sille, että tuomioistuimen henkilörekisteristä on saatavissa tiedot yksityishenkilön rikostuomioista ja rikoksista, kun tieto pyydetään välitettäväksi suullisesti pyytäjälle. Asiassa on kysymys kahden perusoikeutena suojatun oikeushyvän, henkilötietojen suojan ja oikeudenkäynnin julkisuuden asianmukaisesta yhteensovittamisesta. Suomi kiinnitti huomiota suhteellisuusperiaatteen toteutumiseen, mitä myös unionin tuomioistuin on korostanut oikeuskäytännössään. Tapauksessa asiaa on arvioitava siten, että tietojen tulee olla julkisia ja saatavissa, koska oikeudenkäynnin ja siinä annetun tuomion julkisuus on välttämätön lähtökohta oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin turvaamiselle. Arviointiin ei vaikuta se, onko pyytäjä yhtiö vai yksityinen henkilö.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 7.3.2024 antamassaan tuomiossa, että yleistä tietosuoja-asetusta on tulkittava siten, että tietojen suullinen luovuttaminen luonnollista henkilöä koskevista mahdollisesti vireillä olevista tai päättyneistä rikostuomioista on henkilötietojen käsittelyä, joka kuuluu mainitun asetuksen aineelliseen soveltamisalaan, kun nämä tiedot muodostavat rekisterin osan tai niiden on

tarkoitus muodostaa rekisterin osa. Yleinen tietosuojasetus on esteenä sille, että luonnollisen henkilön rikostuomioihin liittyviä tietoja, jotka sisältyvät tuomioistuimen pitämään rekisteriin, voidaan luovuttaa kenelle tahansa henkilölle suullisesti virallisten asiakirjojen julkisuuden varmistamiseksi ilman, että tietojen luovuttamista pyytävän henkilön on osoitettava erityinen intressi saada mainitut tiedot. Sillä, onko luovuttamista pyytävä henkilö kaupallinen yhtiö vai yksityishenkilö, ei ole merkitystä.

9. Asia C-752/22, EP

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annettu direktiivi 2003/109/EY – Maastapoistaminen – Menettely – Laiton oleskelu

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski maastapoistamismenettelyyn liittyvien unionin oikeusohjeiden soveltamista. Kysymys oli pääasiallisesti siitä, sovelletaanko pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annettua direktiiviä sellaisen henkilön maastapoistamisessa, jolla on jäsenvaltiossa maahantulokielto, ja joka ei ole hakenut jäsenvaltiosta oleskelulupaa, mutta jolle on myönnetty toisessa jäsenvaltiossa direktiivin mukainen pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (6.4.2023), että esillä olevan kaltaisen henkilön maastapoistamiseen EU:n alueelta ei ole sovellettava pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annettua direktiiviä, vaikka hänelle olisi myönnetty toisessa jäsenvaltiossa pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen oleskelulupa. Kyseisen direktiivin mukaista vahvistettua suojaa palauttamista vastaan sovelletaan jäsenvaltiossa vain sellaisiin kolmannen maan kansalaisiin, joilla on kyseisessä jäsenvaltiossa direktiivin mukainen status, tai tämä status jossain toisessa jäsenvaltiossa ja kyseisessä jäsenvaltiossa yli kolmen kuukauden oleskeluun oikeutava lupa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Richard de la Tour* antoi ratkaisuehdotuksensa 26.10.2023.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 14.3.2024 antamassaan tuomiossa, että pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annettua direktiiviä on tulkittava siten, että direktiivissä tarkoitettua pitkään oleskelleille kolmansien maiden kansalaisille annettavaa vahvistettua suojaa maasta poistamista vastaan sovelletaan silloin, kun toinen jäsenvaltio tekee yleiseen järjestykseen tai yleiseen

turvallisuuteen liittyvistä syistä päätöksen tällaisen kolmannen maan kansalaisen poistamisesta EU:n alueelta, kun kyseinen henkilö yhtäältä oleskelee kyseisen jäsenvaltion alueella maahantulokiellon vastaisesti eikä toisaalta ole hakenut kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta oleskelulupaa direktiivin tarkoittamalla tavalla.

10. Asia C-13/23, *cdVet Naturprodukte*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Rehu – Rehun lisäaineen hyväksyminen ja markkinoille saattaminen – Greipinsiemenluute – Rehun lisäaineasetus (EY) N:o 1831/2003 – EU:n perusoikeuskirja – Elinkeinovapaus – Omistusoikeus

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski eläimille tarkoitetun rehun lisäaineen hyväksymistä ja markkinoille saattamista. Kansallinen tuomioistuin kiinnitti huomiota siihen, että eläinten ruokinnassa käytettävistä rehun lisäaineista annetun asetuksen nojalla sellaiset lisäaineet, joilla ei ole asetuksen mukaista hyväksyntää, ovat automaattisesti kiellettyjä ilman, että otetaan huomioon kunkin yksittäistapauksen olosuhteita. Tuomioistuin halusi pääasiallisesti tietää, onko tämä yhteensopivaa EU:n perusoikeuskirjassa vahvistetun ja määritellyn elinkeinovapauden, omistusoikeuden ja suhteellisuusperiaatteen kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.4.2023), että rehun lisäaineasetuksen säännökset ovat yhteensopivia unionin oikeuden kanssa. Suomi perusteli kantansa toteamalla, että rehujen lisäaineiden hyväksyntää koskevilla säännöksillä ei puututa elinkeinovapauden tai omistusoikeuden keskeiseen sisältöön ja ne täyttävät suhteellisuuden vaatimuksen, sillä ne ovat välttämättömiä asetuksen taustalla olevan eläinten ja ihmisten terveyden sekä ympäristön suojeluun liittyvän tavoitteen saavuttamiseksi. Lainsäätäjä ei siten ole ylittänyt harkintavaltaansa säätäänsään kyseistä asetusta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 29.2.2024 antamassaan tuomiossa, että asian tarkastelussa ei ole tullut esille seikkaa, joka voisi vaikuttaa lisäaineasetuksen säännösten pätevyyteen EU:n perusoikeuskirjassa vahvistetun ja määritellyn elinkeinovapauden, omistusoikeuden ja suhteellisuusperiaatteen valossa.

11. Asia C-109/23, Jemerak

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Sektoripakoteasetus (EU) N:o 833/2014
– Kielto tarjota oikeudellisia neuvontapalveluja Venäjälle sijoittautuneille oikeushenkilöille – Notaarin kieltäytyminen vahvistamasta asuntokauppaa – Virkavelvollisuus – Sektoripakotejärjestelmä – Venäjän hyökkäyssota

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka liittyi notaarin kieltäytymiseen vahvistamasta asuntokauppasopimusta. Kieltäytymisen taustalla oli EU:n niin kutsuttuun sektoripakoteasetukseen sisältyvä kieltö tarjota suoraan tai välillisesti oikeudellisia neuvontapalveluja Venäjälle sijoittautuneille oikeushenkilöille. Kansallinen tuomioistuin halusi pääasiallisesti tietää, rikkooko saksalainen notaari sektoripakoteasetusta, jos hän vahvistaa asunnon omistusta koskevan kauppasopimuksen, jossa myyjänä on venäläinen oikeushenkilö ja ostajana EU:n jäsenvaltion kansalainen.

Suomi katsoi kirjallisisa huomautuksissaan (13.6.2023) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (25.1.2024), ettei esillä olevan kaltainen toimi ole asetuksessa tarkoitettua oikeudellista neuvonantoa. Suomi katsoi erityisesti, että luettaessa yhdessä sektoripakoteasetuksen perustelukappaleita ja kyseessä olevaa artiklaa on katsottava, että kiellon ei ole tarkoitettu kattavan kaupanvahvistuksen kaltaista toimea, jossa kyse on lakiin perustuvasta pakottavasta muotovaatimuksesta pätevän luovutuksen toteuttamiseksi. Oikeudellisen neuvontapalvelun sijaan tapauksessa tarkoitettu kaupanvahvistus on julkisen hallintotehtävän hoitamista sen varmistamiseksi, että lakiin perustuvat kriteerit omistajanvaihdokselle täyttyvät.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Medina* antoi ratkaisuehdotuksensa 11.4.2024.

Tuomio: Unionin tuomioistuim katsoi 5.9.2024 antamassaan tuomiossa että se, että jäsenvaltion notaari vahvistaa kauppasopimuksen, joka koskee kyseisen jäsenvaltion alueella sijaitsevaa ja Venäjälle sijoittautuneelle oikeushenkilölle kuuluvaa kiinteistöä, ei kuulu sektoripakoteasetuksessa säädetyn oikeudellisten neuvontapalvelujen tarjoamista koskevan kiellon soveltamisalaan.

12. Asia C-144/23, KUBERA

Ennakkoratkaisupyyntö – Ennakkoratkaisupyyntö unionin tuomioistuimelle – Perusteluvollisuus tapauksessa, jossa ennakkoratkaisupyyntöä ei esitetä – SEUT 267 artikla (ennakkoratkaisumenettely) – EU:n perusoikeuskirjan 47 artikla (oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen)

Asian käsittely: Slovenian ylimmän tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski SEUT 267 artiklan tulkintaa ja siinä tarkoitettua ylimmän tuomioistuimen velvollisuutta esittää ennakkoratkaisupyyntö. Tuomioistuin tiedusteli, onko SEUT 267 artikla esteenä kansalliselle järjestelmälle, jossa ylin kansallinen tuomioistuin ei tutki asianosaisen pyyntöä tehdä ennakkoratkaisupyyntö unionin tuomioistuimelle silloin, jos ylin tuomioistuin hylkää asianosaisen pyynnön saattaa alemman tuomioistuimen ratkaisu uudelleentarkasteluun. Toiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteli, edellyttääkö EU:n perusoikeuskirjan 47 artikla sitä, että hylätessään uudelleentarkastelua koskevan lupahakemuksen ylin kansallinen tuomioistuin perustelee, miksi se ei ole tehnyt ennakkoratkaisupyyntöä.

Suomi katsoi asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (5.3.2024), että SEUT 267 artiklaa, luettuna yhdessä EU:n perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että silloin kun ylin kansallinen tuomioistuin antaa uudelleentarkastelua koskevan hakemuksen hylkäävän päätöksen, sillä ei ole velvollisuutta esittää erillistä, perusteltua arviota siitä, miksi se ei ole pyytänyt unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua. Suomi totesi, että mistään unionin oikeusohjeesta ei seuraa, että ylimmän tuomioistuimen olisi esillä olevan kaltaisessa tilanteessa esitettävä erillinen, perusteltu arvio siitä, miksi ennakkoratkaisua ei ole pyydetty. Prosessiautonomian periaatteen mukaisesti kunkin jäsenvaltion asiana on sisäisessä oikeusjärestyksessään antaa menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan yksityisillä oikeussubjekteilla unionin oikeuden perusteella olevat oikeudet.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Emiliou* antoi ratkaisuehdotuksensa 18.6.2024.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 15.10.2024 antamassaan tuomiossa, että SEUT 267 artikla on esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin, jonka ratkaisuihin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, päättää revisiovalituslupahakemuksen tutkintaa koskevassa menettelyssä hylätä tällaisen lupahakemuksen arvioimatta ensin, onko sen pyydettävä unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua kysymyksestä, joka koskee tämän hakemuksen tueksi esitetyn unionin oikeuden säännöksen tulkintaa tai pätevyyttä. Päätöksessä, jolla tällainen kansallinen tuomioistuin hylkää revisiolupahakemuksen, johon sisältyy pyyntö esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymys, on esitettävä syyt, joiden vuoksi se ei ole esittänyt ennakkoratkaisukysymystä.

13. Asia C-200/23, *Agentsia po vprisvaniyata*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 – Yhtiö-oikeusdirektiivi (EU) 2017/1132 – Kaupparekisteriin toimitettavat yhtiön asiakirjat

Asian käsittely: Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt bulgarialainen tuomioistuin tiedusteli ensinnäkin, onko unionin oikeutta tulkittava siten, että jäsenvaltion on sallittava rekisteröitävän yhtiösopimuksen julkistaminen sellaisenaan, vaikka se sisältää vaadittujen henkilöllisyyden ilmaisevien vähimmäistietojen lisäksi myös muita henkilötietoja. Toiseksi kansallinen tuomioistuin tiedusteli, onko henkilötietojen käsittely tässä yhteydessä tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Kolmanneksi tuomioistuin kysyi, onko silloin, kun asiakirjoissa annetaan henkilötietoja, joita ei ole laissa edellytetty, katsottava, että tiedot toimittaneet henkilöt ovat antaneet suostumuksensa siihen, että viranomainen käsittelee näitä tietoja, ja että ne asetetaan julkisesti saataville.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.7.2023), että unionin oikeus ei estä eikä edellytä yhtiösopimuksen julkistamista sellaisenaan tilanteessa, jossa yhtiösopimus sisältää vaadittujen henkilöllisyyden ilmaisevien vähimmäistietojen lisäksi myös muita henkilötietoja. Se, julkistetaanko asiakirjat kokonaisuudessaan myös vähimmäistiedot ylittäviltä osin, kuuluu jäsenvaltioiden kansalliseen harkintavaltaan. On jäsenvaltioiden tehtävänä huolehtia siitä, että virallisten asiakirjojen julkisuus ja yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen oikeus henkilötietojen suojaan sovitetaan asianmukaisesti yhteen. Esillä olevan kaltaisessa tilanteessa henkilötietojen käsittelyn ensisijainen peruste on yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitettu rekisterinpitäjän lakisääteinen velvoite, ja rekisteröidyn suostumus ei ole käsittelyperusteena relevantti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Medina* antoi ratkaisuehdotuksensa 30.5.2024.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 4.10.2024 antamassaan tuomiossa yhtiö-oikeusdirektiivin tulkinnan osalta, että jäsenvaltiolla ei ole velvollisuutta sallia sitä, että kaupparekisterissä julkistetaan yhtiösopimus, jonka julkistaminen on pakollista yhtiöoikeusdirektiivin nojalla ja joka sisältää vaadittujen vähimmäishenkilötietojen lisäksi myös muita henkilötietoja, joiden julkaisemista ei edellytetä kyseisen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä. Yleisen tietosuoja-asetuksen osalta se katsoi, että viranomainen, joka vastaa jäsenvaltion kaupparekisterin pitämisestä ja joka julkaisee tässä rekisterissä henkilötietoja, jotka sisältyvät yhtiösopimukseen, jonka julkistaminen on yhtiöoikeusdirektiivin nojalla pakollista ja joka toimitettiin viranomaiselle yrityksen kaupparekisteriin kirjaamista koskevan hakemuksen

yhteydessä, on näiden tietojen osalta yleisen tietosuoja-asetuksen tarkoittama ”vastaanottaja” (muun muassa siltä osin kuin se asettaa kyseiset tiedot julkisesti saataville) ja ”rekisterinpitäjä”, vaikka kyseinen sopimus sisältäisi henkilötietoja, joita ei edellytetä yhtiöoikeusdirektiivissä tai kyseisen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä.

14. Asia C-228/23, AFAÏA

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Luonnonmukainen tuotanto – EU:n luomulainsäädäntö – Luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä annettu perusasetus (EU) 2018/848 – Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/1165 – Lannan käyttäminen lannoitteena

Asian käsittely: Ranskalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski luonnonmukaista tuotantoa koskevien unionin asetusten tulkintaa. Se pyrki selvittämään mitä tarkoitetaan komission täytäntöönpanoasetuksessa olevalla kiellolla käyttää luonnonmukaiseen tuotantoon käytettyillä maatalousmailla ”teollisesta eläinten kasvatuksesta tulevaa” lantaa, ja onko Ranskan kansallisen viranomaisen tulkintaohjeessa esitetty käsitteen tulkinta EU:n asetusten mukainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.6.2023), että komission täytäntöönpanoasetuksessa olevaa teollisen eläinten kasvatuksen käsitettä on tulkittava siten, että jäsenvaltiolla on harkintavaltaa käsitteen tulkinnassa ja soveltamisessa. *Suomi* katsoi, että jäsenvaltioissa voidaan käsitteen tulkinnassa ottaa huomioon erilaisia eläinten kasvatuksen luonteen teollisuuteen liittyviä seikkoja. Niitä voivat olla esimerkiksi tiettyjen eläintiheysrajojen ylittyminen tai muut kasvatuksen teolliseen luonteeseen viittaavat seikat.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Campos Sánchez-Bordona* antoi ratkaisuehdotuksensa 25.4.2024.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 4.10.2024 antamassaan tuomiossa, että komission täytäntöönpanoasetuksen mukaista teollisen eläinten kasvatuksen käsitettä on tulkittava siten, että suljetaan pois se, että karjanlanta, joka on peräisin voimaperäisiä tuotantomenetelmiä soveltavasta laajamittaisesta eläinten kasvatuksesta, katsottaisiin vaihtoehdoksi luonnonmukaisesta tuotannosta peräisin olevalle karjanlannalle. Luokittelua varten on tukeuduttava sellaisten indisioiden kokonaisuuteen, jotka liittyvät ainakin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseen, biologisen monimuotoisuuden kunnioittamiseen sekä ympäristön ja ilmaston suojeluun.

15. Asia C-330/23, Aldi Süd

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Kuluttajansuoja – Hintamerkintädirektiivi 98/6/EY – Hinnanalennus – Vähintään 30 päivän ajanjakson alin hinta – Prosenttiluku – Katseenvangitsija, jolla pyritään korostamaan tarjouksen edullista hintaa

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski hintamerkintädirektiivin tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin pyrki selvittämään, onko hintamerkintädirektiiviä tulkittava siten, että hinnanalennusta koskevassa ilmoituksessa mainittu prosenttiluku saa perustua ainoastaan hinnanalennusta edeltäneen vähintään 30 päivän ajanjakson aikana sovellettuun alimpaan hintaan, ja onko mainonnassa käytettävien nk. katseenvangitsijoiden, joilla pyritään korostamaan tarjouksen edullista hintaa, viitattava tähän alimpaan hintaan.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (2.10.2023), että hintamerkintädirektiivissä tarkoitettu hinnanalennus on alennus direktiivissä tarkoitettua ”aiemmasta hinnasta”, joka direktiivin mukaan on hinnanalennuksen soveltamista edeltävänä vähintään 30 päivän ajanjaksona sovellettu alin hinta. Näin ollen hinnanalennusta koskevassa ilmoituksessa mainittu prosenttiluku saa perustua ainoastaan kyseisen ajanjakson aikana sovellettuun alimpaan hintaan. Myös mainonnassa käytettävien katseenvangitsijoiden, joilla pyritään korostamaan tarjouksen edullista hintaa (kuten esimerkiksi hinnan kuvaaminen ”hintapommiksi”), on silloin, kun niitä käytetään hinnanalennusta koskevassa ilmoituksessa, viitattava hintamerkintädirektiivissä tarkoitettuun aiempaan hintaan. Tätä tulkintaa tukevat sekä direktiivin sanamuoto että sen kuluttajansuojan korkean tason takaamiseen liittyvä tavoite.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 26.9.2024 antamassaan tuomiossa, että hintamerkintädirektiiviä on tulkittava siten, että siinä edellytetään, että tuotteen hinnanalennus, josta elinkeinonharjoittaja ilmoittaa joko prosenttilukuna tai mainostarkoituksessa esitettyinä mainintana, jolla pyritään korostamaan ilmoitetun hinnan edullisuutta, määritetään hinnanalennusta edeltäneen vähintään 30 päivän ajanjakson aikana sovelletun alimman hinnan perusteella.

16. Asia C-385/23, Finnair

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Lentomatrustajien oikeuksia koskeva asetus (EY) N:o 261/2004 – Lennon viivästyminen – Tekninen vika – Piilevä suunnittelu-virhe – Vakiokorvaus – Poikkeukselliset olosuhteet

Asian käsittely: Suomen korkeimman oikeuden tekemällä ennakkoratkaisupyynnöllä pyrittiin selvittämään, onko lentoyhtiö velvollinen maksamaan lennon viivästyksen johdosta matrustajalle lentomatrustajan oikeuksia koskevassa asetuk-sessa vahvistetun vakiokorvauksen vai oliko viivästyksen aiheuttaneen vian koh-dalla kyse korvausvelvollisuudesta vapauttavasta kyseisen asetuksen mukaisesta poikkeuksellisesta olosuhteesta, jossa korvausvelvollisuutta ei ole. Tekninen vika oli ilmennyt lentokonetyypissä ensimmäistä kertaa ja se oli paljastunut myöhemmin koko lentokonetyyppeä koskevaksi suunnitteluvirheeksi. Lisäksi KKO tiedusteli tiet-tyjen teknisten osien ennen aikaista toimimattomuutta koskevan unionin oikeus-käytännön soveltuvuutta kysymyksessä olevaan tapaukseen

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.10.2023), että lentoliikenteen har-joittaja ei voi esillä olevan kaltaisissa olosuhteissa vedota poikkeuksellisten olosuhteiden olemassaoloon, sillä lennon viivästyminen ei ollut aiheutunut oikeus-käytännössä edellytin tavoin kolmannen tahon toimen johdosta. Kolmannen tahon toimella tarkoitettaisiin esimerkiksi äkillistä tiettyä lentokonetyyppeä koske-vaa lentokieltoa. Suomen näkemyksen mukaan tapauksen kaltainen vika on rin-nastettavissa aiemmassa oikeuskäytännössä esillä olleisiin teknisiin vikoihin, joiden kohdalla kyse ei lähtökohtaisesti ole ollut poikkeuksellisista olosuhteista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 13.6.2024 antamassaan tuomiossa, että lento-matrustajan oikeuksia koskevaa asetusta on tulkittava siten, että äskettäin käyttöön otettuun uuteen lentokonetyyppeihin kohdistuva odottamaton ja ennestään tunte-maton tekninen vika, jonka vuoksi lentoliikenteen harjoittaja peruuttaa lennon, kuuluu kyseisessä asetuksessa tarkoitettujen poikkeuksellisten olosuhteiden käsitteen alaan, kun kyseisen lentokoneen valmistaja myöntää lennon peruuttamisen jälkeen, että vika johtui kaikkia samantyyppisiä lentokoneita koskevasta lentoturvallisuus-teen vaikuttavasta piilevästä suunnitteluvirheestä.

17. Asia C-409/23, Riverty

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kulutusluottodirektiivi 2008/48/EY – Soveltamisala – Luotto, joka myönnetään korotta – Viivästyskorko ja vapaaehtoisen perinnän kulut – Luoton kokonaiskustannusten käsite

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin tiedusteli ennakkoratkaisupyynnöllään, kuuluvatko viivästyskorko ja vapaaehtoisen perinnän kulut kulutusluottodirektiivin mukaisin ”kuluttajalle aiheutuviin luoton kokonaiskustannuksiin”. Se halusi tietää, onko mainitut kustannukset otettava huomioon arvioitaessa sitä, onko kyseessä luottosopimus, jonka mukaan luotto myönnetään korotta ja ilman muita maksuja tai jossa edellytetään vain vähäisten maksujen suorittamista. Tällaisiin luottosopimuksiin ei sovelleta kulutusluottodirektiiviä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (26.10.2023), että luotto, jonka osalta tulee maksettavaksi vain viivästyskorkoa tai vapaaehtoisen perinnän kuluja, kuuluu kulutusluottodirektiiviin soveltamisalapoikkeuksen piiriin, eli sellaiseen luottoon ei sovelleta kulutusluottodirektiiviä. Muussa tapauksessa soveltamisalapoikkeus olisi käytännössä tarpeeton. Poikkeuksen piiriin kuuluisivat ainoastaan sellaiset teoreettiset tilanteet, joissa luotonantaja etukäteen sitoutuisi olemaan perimättä usein laista suoraan seuraavaa viivästyskorkoa ja vapaaehtoisen perinnän kuluja. *Suomi* katsoi myös, että esillä olevat kustannukset eivät myöskään kuulu ”kuluttajalle aiheutuvien luoton kokonaiskustannusten” käsitteen piiriin.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 17.10.2024 antamassaan tuomiossa, että viivästyskorot ja vapaaehtoisen perinnän kulut eivät kuulu kulutusluottodirektiivin esillä olevassa soveltamisalapoikkeuksessa tarkoitettuihin koron ja muiden kulujen käsitteisiin lukuun ottamatta tapauksia, joissa luotonantaja ennakoi luottosopimuksen tekohetkestä alkaen sitä, että kuluttaja laiminlyö maksuvelvollisuutensa saadakseen taloudellista hyötyä. Näin on lähtökohtaisesti riippumatta siitä, ovatko nämä korot ja muut kulut lakisääteisiä vai sopimusperusteisia, tai siitä, ovatko mainitut korot ja muut sopimusperusteiset kulut korkeammat kuin ne, jotka lain mukaan olisi maksettava.

18. Asia C-596/23, *Pohjanri*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Valmisteverodirektiivi 2008/118/EY – Valmisteveron alaisten tuotteiden myyjä – Verovelvollisuus – Etämyynti – Internet-sivut ja niillä oleva ohjeistus – Tuotteiden välillinen lähettäminen tai kuljettaminen toiseen jäsenvaltioon

Asian käsittely: Helsingin hallinto-oikeus teki ennakkoratkaisupyyntönsä asiassa, joka koskee alkoholituotteiden verkkomyyntiä Saksasta Suomeen. Asia liittyi Verohallinnon päätökseen määrätä saksalainen yhtiö etämyyjän ominaisuudessa maksamaan tilaukseen liittyvät valmisteverot. Helsingin hallinto-oikeus halusi ennakkoratkaisupyyntönsä selvittää, minkä kriteerien nojalla on arvioitava valmisteverodirektiivissä olevaa säännöstä, jonka mukaan myyjä vastaa valmisteveron maksamisesta etämyyjänä, jos se on suoraan tai välillisesti lähettänyt tai kuljettanut tuotteen toiseen jäsenvaltioon.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.12.2023), että esillä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa myyjä on internet-sivuillaan ohjannut ostajaa käyttämään tiettyä kuljetusliikettä, kyseessä on katsottava olevan etämyynti. Asian arvioinnissa ei ole merkitystä sillä, että ostaja on tehnyt erillisen sopimuksen tavaroiden kuljetamisesta myyjän internet-sivuilla mainitun kuljetusliikkeen kanssa. Suomi perusteli kantaansa viittaamalla erityisesti valmisteverodirektiivin sanamuotoon ja tarkoitukseen sekä tarpeeseen tulkita säännöstä yhdenmukaisesti arvonlisäverodirektiivin kanssa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pikamäe* antoi ratkaisuehdotuksensa 26.9.2024.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim* katsoi 19.12.2024 antamassaan tuomiossa, että myyjä tai joku tämän puolesta on suoraan tai välillisesti lähettänyt tai kuljettanut tavarat toiseen jäsenvaltioon siten, että myyjä on velvollinen maksamaan valmisteveron, kun se toimii tavalla, jolla se ohjaa ostajan valintaa, kun tämä valitsee kyseisten tavaroiden lähettämisestä ja/tai kuljettamisesta vastaavan yhtiön, ehdottamalla ja helpottamalla tiettyjen sellaisten yhtiöiden käyttämistä, jotka voivat vastata lähe-
tyksestä ja/tai kuljetuksesta.

19. Yhdistetyt asiat C-185/24 ja C-189/24, *Tudmur*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Vastuunmäärittämisasetus (EU) 604/2013 (Dublin III) – Turvapaikkamenettely – Turvapaikanhakijan siirtäminen hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaan jäsenvaltioon – Siirtojen keskeyttäminen jäsenvaltion toimesta – Turvapaikkamenettelyä ja vastaanotto-olosuhteita koskevat tiedot

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka liittyi nk. Dublin-menettelyn mukaiseen turvapaikanhakijan palauttamiseen takaisin hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltioon. Ennakkoratkaisupyynnön taustalla oli tilanne, jossa yksi jäsenvaltio (Italia) on määrännyt Dublin-siirtojen keskeytyksestä toistaiseksi ja kieltäytyy siksi lähtökohtaisesti ottamasta turvapaikanhakijoita Dublin-menettelyn mukaisesti vastaan (takaisin). Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt saksalainen tuomioistuin halusi selvittää, voidaanko esillä olevassa tilanteessa katsoa, että hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion turvapaikkamenettelyssä ja hakijoiden vastaanotto-olosuhteissa on vastuunmäärittämisasetuksessa tarkoitettuja ”systeemisiä puutteita”, jotka aiheuttavat vaaran EU:n perusoikeuskirjassa tarkoitetusta epäinhimillisestä tai halventavasta kohtelusta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.6.2024), ettei jäsenvaltion kieltäytyminen ottamasta vastaan turvapaikanhakijoita merkitse, että sen turvapaikkamenettelyssä ja hakijoiden vastaanotto-olosuhteissa olisi vastuunmäärittämisasetuksessa tarkoitettuja ”systeemisiä puutteita”, jotka estävät turvapaikanhakijan siirron. Vastuunmäärittämisasetuksen sanamuodosta ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että tällaisten puutteiden toteaminen edellyttäisi, että olisi merkittäviä perusteita uskoa, että turvapaikanhakija altistuu palauttamisen johdosta todelliselle vaaralle joutua epäinhimillisen ja halventavan kohtelun kohteeksi, mistä ei ole kyse esillä olevan kaltaisessa tilanteessa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 19.12.2024 antamassaan tuomiossa, että vastuunmäärittämisasetusta on tulkittava siten, että pelkästään sillä perusteella, että hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio on yksipuolisesti keskeyttänyt turvapaikanhakijoiden vastaan- tai takaisinottamisen, ei voida todeta, että kyseisessä jäsenvaltiossa on turvapaikkamenettelyssä ja hakijoiden vastaanotto-olosuhteissa systeemisiä puutteita, jotka saattavat johtaa EU:n perusoikeuskirjassa tarkoitettuun epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun. Tällainen toteamus voidaan tehdä objektiivisten, luotettavien, tarkkojen ja asianmukaisesti päivitettyjen tietojen perusteella vasta kaikkien merkityksellisten tietojen analysoinnin päätteeksi.

2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

Tässä jaksossa esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja joissa on annettu kertomuskaudella julkisasiamiehen ratkaisuehdotus, muttei vielä tuomiota.

1. Asia C-48/23, *Alajärven Sähkö ym.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuus – Sähkömarkkinadirektiivi (EU) 2019/944 – Suomen sähkömarkkinalain muutos vuonna 2021 – Verkonhaltijan verkkotoiminnan tuoton määrittämistä koskevien valvontamenetelmien muuttaminen

Asian käsittely: Suomen markkinaoikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee sähkömarkkinadirektiivin kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuutta koskevien säännösten tulkintaa. Ennakkoratkaisupyynnön taustalla on vuonna 2021 voimaan tullut sähkömarkkinalain muutos. Markkinaoikeus pyrkii selvittämään, onko kansallisen lainsäädännön muutos, jonka tarkoituksena on ollut muutoksen esitöissä todetulla tavalla vaikuttaa sähkönjakelun hintoihin tekemällä kansalliseen sähkömarkkinalakiin verkonhaltijoiden sääntely-ympäristöä koskevia muutoksia, joilla ei ole puututtu suoraan siirto- tai jakelutariffeihin tai niiden laskentamenetelmiin, mutta joiden seurauksena kansallinen sääntelyviranomainen on katsonut tarpeelliseksi muuttaa valvontamenetelmiään kesken valvontajakson, sähkömarkkinadirektiivin mukainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (2.6.2023), ettei sähkömarkkinalain muutoksella loukata kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuutta. Jäsenvaltio voi toteuttaa kyseessä olevien muutosten kaltaisia verkonhaltijoiden sääntely-ympäristöä koskevia muutoksia loukkaamatta kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuutta. Sähkömarkkinadirektiivissä sallitaan yleisten poliittisten suuntaviivojen ja toimintapoliittisen kehyksen asettaminen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Rantos* katsoi 5.9.2024 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että sähkömarkkinadirektiivin säännökset eivät ole esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka tarkoituksena on sen esitöistä ilmenevällä tavalla vaikuttaa sähkönjakelun hintoihin niitä alentavasti, ja jolla ei sinänsä puututa suoraan sähkönsiirto- ja jakelutariffeihin ja/tai niiden laskentamenetelmiin, mutta jonka seurauksena kansallinen sääntelyviranomainen on muuttanut valvontamenetelmiään. Tämän lainsäädännön on vastattava yleisiä suuntaviivoja, jotka kyseisen jäsenvaltion hallitus on antanut kansallisesta energia-politiikastaan erityisesti toimitusvarmuuden tason määrittämisen ja energiavarojen hyödyntämisen ehtojen määrittämisen osalta, jotka eivät kuulu kyseisen direktiivissä tarkoitettuihin sääntelyviranomaisen tehtäviin ja toimivaltuuksiin.

2. Asia C-414/23, *Metsä Fibre*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Päästöoikeudet – Tapahtumien peruuttamisen aikarajat – Tapahtumien lopullisuus ja peruuttamattomuus – Tuomiossa C-460/15, *Schaefer Kalk*, pätemättömiksi katsotut säännökset – Positiivista velvoitetilannetta kuvaava luku – Komission rekisteriasetus (EU) N:o 389/2013

Asian käsittely: Helsingin hallinto-oikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka liittyy päästökauppaa koskevan komission rekisteriasetuksen pätevyyteen ja soveltamiseen. Asian taustalla on tilanne, jossa yhtiö on palauttanut päästöoikeuksia unionin rekisteriin noudattaen sellaisia komission päästöjen tarkkailuasetuksen säännöksiä, jotka myöhemmin on todettu unionin tuomioistuimessa pätemättömiksi. Hallinto-oikeus haluaa ensisijaisesti selvittää, ovatko komission rekisteriasetuksen 70 artiklan (*Virheellisesti käynnistettyjen loppuunsaatettujen prosessien peruuttaminen*) ja 40 artiklan (*Päästöoikeuksien luonne ja toimien lopullisuus*) säännökset päästöoikeuksien palauttamisen peruuttamisen aikarajoista sekä tapahtumien lopullisuudesta

ja peruuttamattomuudesta pätemättömiä, jos ne estävät yhtiötä tosiasiallisesti saamasta takaisin omistukseensa sellaisia päästöoikeuksia, jotka se on palauttanut myöhemmin pätemättömiksi todettujen säännösten perusteella. Hallinto-oikeus tiedustelee myös, ovatko mainitut rekisteriasetuksen säännökset lainkaan sovellettavissa esillä olevassa tilanteessa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.11.2023) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (17.10.2024), että komission rekisteriasetuksen 70 artikla ei sovellu esillä olevaan tilanteeseen, sillä kyse ei ole siinä tarkoitettusta virheellisesti käynnistetyistä prosesseista. Myöskään 40 artikla ei ole esteenä sille, että päästöoikeudet palautettaisiin esillä olevan kaltaisessa tilanteessa siten, että yhtiö saisi kyseessä olevat päästöoikeudet takaisin omistukseensa laitoksen rekisterissä olevalle tilille. Tämänkaltaisen menettely päinvastoin tukee järjestelmän legitimitettä ja sitä kautta palvelee järjestelmän ja markkinoiden häiriötöntä toimintaa, mikä on rekisteriasetuksen 40 artiklan tarkoitus.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Campos Sánchez-Bordona* katsoi 12.12.2024 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, ettei asian tarkastelussa ole ilmennyt seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa komission rekisteriasetuksen 40 ja 70 artiklan pätevyyteen. Hän katsoi edelleen, että kyseiset artikkelit eivät estä korjaamasta unionin tuomioistuimen pätemättömiksi toteamien säännösten soveltamisen vaikutuksia. Jos liikaa palautettuja päästöoikeuksia ei voida palauttaa takaisin tehokkaalla tavalla, kyseisen laitoksen toiminnanharjoittaja voi käyttää rekisteriasetuksen 40 artiklassa tarkoitettuja oikeuksia tai esittää siinä tarkoitettuja vaateita, mukaan lukien oikeus saada korvaus aiheutuneesta vahingosta.

2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

Tässä jaksossa esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut kertomuskaudella esittämällä kirjallisia huomautuksia tai osallistumalla suulliseen käsittelyyn.

1. Asia C-749/23, *Innogy Energie*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Määräaikainen sähkösopimus – Sopimuksen mukaisten maksujen laiminlyönti kuluttajan toimesta – Sopimuksen irtisanominen myyjän toimesta – Sopimussakon kohtuullisuus – Sopimusehtodirektiivi 93/13/ETY – Sähkömarkkinadirektiivi (EU) 2019/944

Asian käsittely: Tšekkiläinen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä asiassa, joka koskee määräaikaisen sähkösopimuksen sopimussakkoehdon kohtuullisuutta tilanteessa, jossa myyjä irtisanoo sopimuksen maksamattomien maksujen vuoksi ja vaatii kuluttajalta sopimussakon maksamista. Ennakkoratkaisupyyntönsä esittänyt tšekkiläinen tuomioistuin haluaa pääasiallisesti tietää, että kun sähköntoimittaja päättää määräaikaisen kiinteähintaisen sähkön-toimitussopimuksen kuluttajan velvollisuuksien laiminlyönnin perusteella, onko sopimussakon kohtuullisuuden arvioinnissa ratkaisevaa tosiasiallisen välittömän taloudellisen vahingon määrä, joka toimittajalle aiheutuu kuluttajan kanssa tehdyn sopimuksen ennenaikaisesta päättämisestä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.4.2024), että koska sopimuksen päättämisen syynä ei esillä olevassa asiassa ollut sopimuksen irtisanominen asiakkaan toimesta vapaaehtoisesti, sopimussakkoa tulee arvioida sopimusehtodirektiivin nojalla. Kansallisen tuomioistuimen on siten esillä olevan kaltaisessa tilanteessa otettava huomioon kaikki sopimuksen tekohetkeen liittyvät olosuhteet ja muut sopimusehtodirektiivissä mainitut seikat sopimussakkoa koskevan ehdon kohtuullisuutta arvioitaessa. Sopimussakon ehdoton yläraja on myyjälle aiheutuvan taloudellisen tappion määrä. Sopimusehtodirektiiviä ja sähkömarkkinadirektiiviä on tältä osin syytä tulkita yhdenmukaisesti.

2. Asia C-767/23, *Remling*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Ennakkoratkaisupyyntömenettely – SEUT 267 artikla (ennakkoratkaisumenettely) – EU:n perusoikeuskirjan 47 artikla (oikeus tehokkaisuuteen oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen) – Tuomioistuin, jonka ratkaisuun ei saa hakea muutosta – Perusteluvollisuus tilanteessa, jossa ennakkoratkaisupyyntöä ei esitetä

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee SEUT 267 artiklan mukaista ennakkoratkaisumenettelyä. Kyse on jäsenvaltioiden ylimpien tuomioistuinten perusteluvollisuudesta ja sen laajuudesta tilanteessa, jossa se ei esitä ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimelle, vaikka sen käsiteltävänä olevassa asiassa tulee esille unionin oikeuden tulkintaa koskeva kysymys. Alankomaiden kansallisen ulkomaalaislainsäädännön mukaan ylin hallintotuomioistuin voi tietyissä tapauksissa ratkaista esille tuodun unionin oikeuden tulkintaa koskevan kysymyksen, johon mahdollisesti liittyy nimenomainen vaatimus ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä, suppein perusteluin siten, ettei se perustele, mikä ennakkoratkaisupyynnön esittämisvelvollisuutta koskevasta kolmesta poikkeuksesta on kyseessä. Kansallinen tuomioistuin on tiedustellut, ovatko SEUT 267 artikla ja EU:n perusoikeuskirjan 47 artikla esteenä tällaiselle lainsäädännölle.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.4.2024), että unionin oikeus ei ole esteenä esillä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle. Suomi perusteli näkemystään erityisesti prosessiautonomian periaatteella sekä unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöllä.

3. Asia C-784/23, Voore Mets ja Lemeks Põlva

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Lintudirektiivi 2009/147/EY – Metsien hakkuu lintujen pesintäaikana – Lintujen tappamisen, pesien tuhoamisen ja häirinnän kiellon tulkinta

Asian käsittely: Virolainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee lintudirektiivin tulkintaa. Tuomioistuin tiedustelee muun muassa lintudirektiivin mukaisen lintujen tahallisen tappamisen, pesien ja munien tahallisen tuhoamisen ja pesintäaikaisen lintujen tahallisen häirinnän kiellon tulkintaa tilanteessa, jossa on tarkoitus suorittaa metsänhakkuuta lintujen pesintäaikana. Tuomioistuin kysyy, voidaanko näitä kieltoja soveltaa vain siltä osin kuin se on tarpeen kyseisten lajien kannan ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, edellyttäen, että toiminnan tarkoituksena ei ole lintujen tappaminen tai häirintä taikka niiden pesien tai munien tuhoaminen tai vahingoittaminen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.4.2024) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (11.12.2024), että metsätalouden harjoittamisessa ja metsänhakkuissa ei ole kyse lintudirektiivissä tarkoitetuista tahallisista lintujen vahingoittamistoimista. Suomi katsoi, että kyseisten säännösten tulkinnassa tulee

ottaa huomioon lintudirektiivissä mainittu tavoite lintulajien kantojen ylläpitämisestä sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisista, tieteellisistä ja sivistyksellisistä vaatimuksista ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset.

4. Asia C-790/23, *Qassioun*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kansainvälinen suojelu – Kolmansien maiden kansalaiset – Hakemuksen hylkääminen – Vastuunmäärittämisasetus (EU) 604/2013 (Dublin III) – Takaisinottomenettely – Tanskan erityisasema

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien kolmannen maan kansalaisen tekemän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisestä. KHO tiedustelee, tarkoitetaanko niin kutsutussa vastuunmäärittämisasetuksessa mainitulla ”hakemuksen hylkäämisellä” tilannetta, jossa henkilölle on hakemuksen johdosta myönnetty Tanskassa suojelun tarpeeseen perustuva tilapäinen oleskelulupa, jonka voimassaoloa ei ole viranomaisen aloitteesta tehdyllä päätöksellä jatkettu.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (23.4.2024), että mikäli esillä olevan kaltaisessa tilanteessa katsotaan, että Tanskan myöntämä suojelun tarpeeseen perustuva tilapäinen oleskelulupa rinnastuu unionin lainsäädännön mukaista kansainvälistä suojelua koskevaan myönteiseen päätökseen, hakemuksen hylkäämisellä tarkoitetaan vastuunmäärittämisasetusta sovellettaessa tilannetta, jossa oleskeluluvan voimassaoloa ei ole viranomaisen aloitteesta tehdyllä päätöksellä jatkettu. Muunlaisesta tulkinnasta seuraisi oikeudellinen epävarmuus henkilön statuksen suhteen silloin, kun tilapäisen oleskeluluvan voimassaoloaika päättyy eikä sitä jatketa. Tällainen tulkinta olisi myös vastoin eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän tarkoitusta, koska se johtaisi tilanteeseen, jossa saman henkilön eri valtioissa jättämät turvapaikkahakemukset olisi tutkittava uudelleen.

5. Asia C-10/24, *Cattani*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Lääkinnällisistä laitteista annettu asetus (EU) 2017/745 – CE-merkintä lääkitämisessä käytettävänä laitteena – Vaatimustenmukaisuus – Jakelijan tarkistusvelvollisuus – Jakelijan huolellisuusvelvollisuus

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koskee lääkitämisessä käytettäviä paineilmakompressoreita sekä niiden CE-merkintää ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta. Kysymys on ennen muuta lääkitämisessä

laitteista annetun asetuksen tulkinnasta. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt saksalainen tuomioistuin haluaa pääasiallisesti tietää, onko lääkinnällisen laitteen jakelija velvollinen tarkistamaan, onko sen markkinoilla saataville asettamaa laitetta pidettävä lääkinnällisenä laitteena, ja onko siinä näin ollen CE-merkintä lääkinnällisenä laitteena ja valmistajan laatima lääkinnällisen laitteen EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus. Lisäksi kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko valmistajan toimilla vaikutusta jakelijan velvollisuuksiin sekä onko kilpailijan toimittamalla, merkintöjen oikeellisuutta koskevalla tarkistuskehotuksella merkitystä jakelijan velvoitteiden noudattamisen näkökulmasta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.4.2024), että jakelija on velvollinen tarkistamaan, onko sen markkinoilla saataville asettamaa laitetta pidettävä lääkinnällisenä laitteena, ja onko siinä CE-merkintä lääkinnällisenä laitteena, ja onko valmistaja laatinut lääkinnällisen laitteen EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen. Merkitystä ei lähtökohtaisesti ole sillä, onko valmistaja ylipäänsä varustanut laitteen CE-merkinnällä tai onko tämä varustanut laitteen CE-merkinnällä lääkinnällisenä laitteena tai lääkinnällisen laitteen lisälaitteena, tai onko valmistaja varustanut laitteen muulle tuotteelle kuin lääkinnälliselle laitteelle tarkoitetulla CE-merkinnällä. Sen kysymyksen kannalta, onko jakelijalla syytä uskoa, että laite ei ole asetuksen vaatimusten mukainen, merkitystä on sillä, että jakelija on saanut tiedon, joka antaa aihetta epäillä laitteen merkintöjen asianmukaisuutta.

6. Asia C-61/24, *Lindenbaumer*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Henkilön asuinpaikan määrittäminen – Diplomaattiaseman vaikutus asuinpaikan määrittämisessä – Rooma III -asetus (EU) N:o 1295/2010 avio- ja asumuseroon sovellettavasta laista

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee diplomaattiaseman vaikutusta asuinpaikan määrittämiseen. Asiassa on kyse Rooma III -asetuksen, jolla määritetään avio- ja asumuseroon sovellettava laki, tulkinnasta. Saksalainen tuomioistuin tiedustelee etenkin, vaikuttaako diplomaatiksi lähettäminen siihen, vai onko se jopa esteenä sille, että asuinpaikan katsotaan olevan vastaanottajavaltiossa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.5.2024), että asuinpaikan käsitettä tulisi Rooma III -asetusta sovellettaessa tulkita samalla tavalla kuin tuomioistuinten toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta muun muassa avioliittoa koskevissa asioissa annettua Bryssel II a -asetusta sovellettaessa. Tästä seuraa, että diplomaattiasemalla on vaikutusta asuinpaikan määrittämisessä eikä diplomaatiksi lähetetyn henkilön asuinpaikan yleensä voida katsoa siirtyneen

vastaanottajavaltioon. Suomi viittasi tältä osin unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jossa asuinpaikan keskeisinä tunnusmerkkeinä on todettu asianomaisen halu keskittää tavanomainen elinpiirinsä tietyille paikkakunnalle, sekä se, että hän oleskelee riittävän pysyvästi kyseisen valtion alueella, mitkä edellytykset eivät yleensä diplomaatin ollessa kyseessä täyty. Yksittäistapauksessa kyseessä on kuitenkin aina kansallisen tuomioistuimen suorittama tapauskohtainen harkinta, joka perustuu kokonaisarvioon eikä diplomaatiksi lähettäminen kaikissa tapauksissa estä sitä, että henkilön asuinpaikan voitaisiin katsoa siirtyneen vastaanottajavaltioon.

7. Asia C-84/24, EM SYSTEM

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Pakoteasetus (EU) N:o 765/2006 (Valko-Venäjä) – Henkilö- ja yhteisöpakotejärjestelmä – Jäädymistimenpiteet – Täsmälleen 50 prosentin omistusosuus yhtiön osakkeista – Pakotelistatun henkilön varojen erottaminen yhtiön varoista

Asian käsittely: Liettualainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee unionin pakotelainsäädännön soveltamista tilanteessa, jossa pakotelistatulla henkilöllä on täsmälleen 50 prosentin omistusosuus yhtiön osakkeista. Kysymys on siitä, koskeeko pakotelainsäädännön mukainen jäädymisvelvollisuus tällaisen yhtiön varoja. Ennakkoratkaisupyyntö esittänyt liettualainen tuomioistuin haluaa selvittää, onko pakoteasetusta tulkittava siten, että kun todetaan, että pakotelistattu henkilö omistaa täsmälleen 50 prosenttia yhtiön osakkeista, oletetaan, että yhtiön varat ovat pakoteasetuksen liitteessä I mainitun yhteisön omistuksessa, hallussa tai määräysvallassa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (6.6.2024), että tilanteessa, jossa pakotelistattu henkilö omistaa yhtiön osakkeita, kyseisen yhtiön varojen jäädymisvelvollisuutta arvioitaessa tulee muodollisen osakeomistuksen lisäksi arvioida sitä, onko kyseinen yhtiö muilla perustein pakotelistatun henkilön määräysvallassa. Tässä arvioinnissa tulee ottaa huomioon kaikki määräysvallan arvioinnin kannalta merkitykselliset tosiseikat. Ennakkoratkaisupyyntöä esillä olevassa tilanteessa yhtiön voidaan todennäköisesti katsoa olevan pakotelistatun henkilön määräysvallassa ja yhtiön varojen voidaan näin ollen katsoa kuuluvan jäädymisvelvollisuuden piiriin.

8. Asia C-150/24, Aroja

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Paluudirektiivi 2008/115/EY – Laittomasti maassa oleskelevan kolmannen maan kansalaisen maastapoistaminen – Säilöissäpidon enimmäisaikojen laskeminen – TuomioistuINVALVONNAN oikea-aikaisuus – Menettelyvirheen oikeudelliset seuraukset

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö asiassa, jossa on kyse Suomessa laittomasti oleskelevan henkilön palauttamisesta Marokkoon. KKO tiedustele unionin tuomioistuimelta muun ohella sitä, onko paluudirektiivin mukaisia säilöissäpidon enimmäisaikoja määritettäessä aina otettava huomioon kaikki aiemmat säilöissäpitojaksot.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.5.2024), että paluudirektiivin mukaiset säilöissäpidon enimmäisajat koskevat yhtä yhtäjaksoista säilöönottoa eli yksittäisiä säilöissäpitojaksoja ei lähtökohtaisesti lasketa yhteen enimmäisaikojen täyttymistä arvioitaessa. Tämä edellyttää kuitenkin, että uusi säilöönotto ei tapahdu välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on vapautunut säilöönotosta, ja että tapauksen erityispiirteet ovat muuttuneet merkittävästi esimerkiksi henkilön oman käyttäytymisen johdosta. Tämän näkemyksen katsottiin saavan tukea muun ohella paluudirektiivin tavoitteista sekä komission laatimasta niin kutsutusta paluukäsikirjasta.

9. Asia C-199/24, Legal Newsdesk Sweden

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Yleinen tietosuojasetus (EU) 2016/679 – Tietojen julkaiseminen yksityishenkilön rikostuomioista – Oikeus henkilötietojen suojaan – Virallisten asiakirjojen julkisuus – Sananvapaus – Tiedonvälityksen vapaus

Asian käsittely: Ruotsalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, jossa on kysymys yleisen tietosuojasetuksen tulkinnasta. Asian taustalla on tilanne, jossa yritys julkaisee tietokannassa rikosasioissa osallisina olleiden henkilöiden henkilötietoja. Kansallinen tuomioistuin tiedustele pääasiallisesti, voivatko jäsenvaltiot yleisen tietosuojasetuksen 85 artiklan (*Käsittely ja sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus*) 1 kohdan mukaan ryhtyä lainsäädäntötoimiin, jotka ylittävät sen, mitä niiltä edellytetään saman artiklan 2 kohdassa, ja jotka koskevat henkilötietojen käsittelyä muussa tarkoituksessa kuin artiklassa tarkoitetuissa journalistisissa tarkoituksissa tai akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten.

Suomi katsoi kirjallisisa huomautuksissaan (1.7.2024), että jäsenvaltiot voivat ryhtyä lainsäädäntötoimiin, jotka ylittävät sen, mitä niiltä edellytetään yleisen tietosuoja-asetuksen 85 artiklan 2 kohdassa. Jäsenvaltiot voivat yleisen tietosuoja-asetuksen perusteella yhteensovittaa henkilötietojen suojan ja virallisten asiakirjojen julkisuuden sen lisäksi, että jäsenvaltiot voivat yhteensovittaa henkilötietojen suojan sekä sananvapauden ja tiedonvälityksen vapauden. Sikäli kuin lainsäädännöllä toteutettava yhteensovittaminen merkitsee yksityiselämän suojan ja henkilötietojen suojan rajoittamista, edellytyksenä on, että rajoittaminen on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi, perusoikeuksien keskeistä sisältöä ja suhteellisuusperiaatetta kunnioitetaan sekä säädetään asianmukaisista suoja-toimista rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi.

10. Asia C-232/24, Kosmiro

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Verollinen myynti – Poikkeukset myynnin verollisuudesta – Rahoituspalvelu – Factoring – Luoton antaminen – Saamisten periminen

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuinten ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee arvonlisäverodirektiivin tulkintaa ja factoringpalvelujen verokohtelua. Kysymyksessä on tilanne, jossa yhtiö tarjoaa asiakkailleen yhtäältä laskurahoitusmuotoista factoringpalvelua, jossa se myöntää asiakkaalleen luottoa laskusaatavia vastaan, ja toisaalta kauppamuotoista factoringpalvelua, jossa se ostaa asiakkaansa laskusaatavat. Palkkioina yhtiö veloittaa asiakailtaan muun ohella prosenttiperusteista rahoituskomissiota ja kiinteähintaista perustamismaksua. KHO haluaa ennakkoratkaisupyynnöllään ensinnäkin selvittää, ovatko edellä mainitut palkkiot kauppamuotoisen factoringin osalta vastiketta arvonlisäverodirektiivin soveltamisalaan kuuluvan palvelun myynnistä asiakkaalle. Toiseksi se tiedustelee kauppamuotoisen factoringin osalta siinä tapauksessa, että vastaus edeltävään kysymykseen on myönteinen, ja joka tapauksessa laskurahoitusmuotoisen factoringin osalta, ovatko kyseiset palkkiot vastiketta verosta vapautetun vai verollisen palvelun myynnistä. Edelleen KHO haluaa tietää, että jos jommankumman factoringmuodon yhteydessä veloitettavaa rahoituskomissiota tai perustamismaksua pidetään kokonaan vastikkeena verollisesta palvelusta, onko direktiivin perustuvalle verollisuudelle annettava välitön oikeusvaikutus, vaikka kansallisessa arvonlisäverolaissa verosta vapautus kattaa luotonannon lisäksi muun rahoituksen järjestämisen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (3.7.2024), että kauppamuotoisen factoringin yhteydessä veloitettavaa rahoituskomissiota ja perustamismaksua on pidettävä vastikkeena arvonlisäverodirektiivin soveltamisalaan kuuluvan palvelun

myynnistä. Kummankin factoringmuodon kohdalla rahoituskomissiota on pidettävä vastikkeena verosta vapautetun palvelun myynnistä ja perustamismaksua osin verosta vapautetun ja osin verollisen palvelun myynnistä. Lisäksi Suomi esitti ensisijaisesti, että vastaaminen direktiivin välitöntä oikeusvaikutusta koskevaan kysymykseen ei ole tarpeen, ja toissijaisesti että direktiivin välitöntä oikeusvaikutusta ei ole asian yhteydessä tarpeen arvioida. Suomi perusteli näkemystään asiassa merkityksellisten säännösten sanamuodoilla ja viittaamalla unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön.

11. Asia C-354/24, Elisa Eesti

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Teledirektiivi (EU) 2018/1972 – Verkkoturvallisuus – Lupa käyttää laitteistoja ja ohjelmistoja viestintäverkossa – Kansallinen turvallisuus – Omaisuudensuoja

Asian käsittely: Virolainen tuomioistuim on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee ennen muuta teledirektiivin tulkintaa. Kansallinen viranomais oli myöntänyt Elisa Eesti AS:lle, joka on yksi Viron valtakunnallisen matkaviestinverkon omistajista, 2G–4G- ja 5G-laitteistoja ja -ohjelmistoja koskevat luvat ainoastaan määräaikaisiksi, koska viranomais katsoi, että kyseiset laitteistot ja ohjelmistot vaarantavat kansallisen turvallisuuden. Elisa Eestin valitusta käsittelevä kansallinen tuomioistuim tiedustele ennakkoratkaisukysymyksillään muun ohella, kuuluuko kansallisen turvallisuuden takaamiseksi annettu kansallinen säännöstö teledirektiivin soveltamisalaan, voiko kyseessä olla vapaan liikkuvuuden rajoitus ja mikä merkitys EU:n perusoikeuskirjalle on asiassa annettava.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (30.9.2024), että esillä olevan kaltainen kansallinen säännöstö ei kuulu teledirektiivin soveltamisalaan. Siltä varalta, että unionin tuomioistuin tarkastelisi esillä olevan kaltaista säännöstöä tavaroiden tai palveluiden vapaan liikkuvuuden tai sijoittumisvapauden rajoituksena, Suomi esitti säännöstön olevan oikeutettu, kunhan suhteellisuusperiaatetta noudatetaan. Jos katsottaisiin, että kysymys olisi voimakkaasta puuttumisesta EU:n perusoikeuskirjassa turvattuun omaisuudensuojaan, tulisi siitä lähtökohtaisesti suorittaa asianmukainen korvaus. Suomi korosti huomautuksissaan ennen kaikkea jäsenvaltioiden toimivaltaa toteuttaa toimia kansallisen turvallisuutensa suojelemiseksi.

12. Asia C-363/24, *Finansinspektionen*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Markkinoiden väärinkäyttöasetus (EU)

N:o 596/2014 – Sisäpiiriluetelloon merkitseminen – Sisäpiiritieto

Asian käsittely: Ruotsalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö koskee markkinoiden väärinkäyttöasetuksen mukaisen sisäpiiritiedon käsitteen tulkintaa ja erityisesti siihen liittyvää edellytystä tiedon täsmällisyydestä. Tuomioistuin tiedustelelee, voiko ilmoitus siitä, että tietty henkilö on merkitty sisäpiiriluetelloon, ja että kyseinen henkilö on estynyt myymästä liikkeeseenlaskijan osakkeita, ilman että ilmoituksesta ilmenee syytä siihen, että henkilö on merkitty sisäpiiriluetelloon, olla riittävän täsmällinen, jotta sitä voitaisiin pitää sisäpiiritietona.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (16.9.2024), että tällainen ilmoitus ei ole riittävän täsmällinen, jotta sitä voitaisiin pitää markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa tarkoitettuna sisäpiiritietona, kun syy henkilön luetteloon merkitsemiseen ei käy ilmi. Jotta kyse voisi olla sisäpiiritiedosta, tiedon tulisi olla riittävän konkreettinen tai erityinen, jotta se voi muodostaa perustan, jonka nojalla voidaan arvioida, ovatko sen kohteena olevat olosuhteet sellaisia tai onko sen kohteena oleva tapahtuma sellainen, että sillä on todennäköisesti vaikutusta niiden rahoitusvälineiden hintaan, joihin se liittyy. Tietoa siitä, että tietty henkilö on merkitty sisäpiiriluetelloon, ei voida pitää sellaisenaan riittävän tarkkana, jotta sen perusteella voitaisiin tehdä johtopäätös olosuhteen tai tapahtuman vaikutuksesta rahoitusvälineiden hintoihin.

13. Asia C-366/24, *Amazon EU*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Palveludirektiivi 2006/123/EY – SEUT 34 artikla (tavaroiden vapaa liikkuvuus) – SEUT 56 artikla (palvelujen vapaa liikkuvuus) – Kirjojen kuljetuspalvelun vähimmäishinnoittelu

Asian käsittely: Ranskalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka liittyy Ranskassa käyttöönotettuun kirjojen kuljetuspalvelun vähimmäishinnoitteluun. Ennakkoratkaisupyyntöä pyritään selvittämään, minkä unionin oikeuden oikeussääntöjen valossa vähimmäishinnoittelun unionin oikeuden mukaisuutta on arvioitava. Tuomioistuin tiedustelelee, onko palveludirektiivin säännöksiä tulkittava siten, että kansallinen toimenpide, jolla säännellään jäsenvaltion alueella tapahtuvaan palvelutoiminnan harjoittamista kulttuurisen monimuotoisuuden suojelemiseksi tai edistämiseksi, suljetaan niillä palveludirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Jos asiaa arvioidaan perussopimuksen määräysten valossa, kansallinen tuomioistuin kysyy, onko vähimmäismaksun määrittäminen tavaroiden kuljetukselle arvioitava tavaroiden vai palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten perusteella.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (13.9.2024), että esillä oleva kirjojen kuljetuspalvelun vähimmäishinnoittelu jää palveludirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Suomi perusteli kantaansa sillä, että kyse näyttää olevan palvelutoiminnasta harjoittamisesta kulttuurisen monimuotoisuuden suojelemiseksi tai edistämiseksi, joka palveludirektiivin mukaan jää sen soveltamisalan ulkopuolelle. Suomi totesi, että tällaisen toimenpiteen on kuitenkin oltava yhteensopiva muun unionin oikeuden, mukaan lukien perussopimuksen tavaroiden ja palveluiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten, kanssa.

14. Yhdistetyt asiat C-428/24 ja C-476/24, FZ AR ym.

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Pakoteasetus (EU) N:o 269/2014 – Henkilö- ja yhteisöpakotejärjestelmä – Jäädättämistoimenpiteet – Trustit – Pakotelistattu henkilö trustin edunsaajana

Asian käsittely: Italialainen tuomioistuin on esittänyt kaksi ennakkoratkaisupyyntöä, jotka koskevat pakoteasetuksen mukaisten jäädättämistoimenpiteiden ulottumista trustiin asetettuun omaisuuteen, silloin kun trustin edunsaaja on pakotelistattu henkilö. Tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko pakoteasetus esteenä sellaiselle tulkinnalle, jonka mukaan tilanteessa, jossa trustiin sovellettavan kansallisen lain mukaan trustin edunsaajalla ei ole mahdollisuutta käyttää trustin omaisuutta tai määrätä siitä, trustiin asetetun omaisuuden katsotaan kuitenkin kuuluvan edunsaajalle tai olevan edunsaajan omistuksessa tai määräysvallassa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.11.2024), että pakoteasetus ei ole esteenä tulkinnalle, joissa ennakkoratkaisupyyntöissä esillä olevien tilanteiden kaltaisissa tilanteissa trustiin asetetun omaisuuden tai resurssien katsotaan kuuluvan trustin edunsaajalle tai olevan trustin edunsaajan omistuksessa tai määräysvallassa huolimatta kansalliseen lakiin sisältyvistä rajoituksista. Pakoteasetuksen säännöksillä on pyritty kattamaan mahdollisimman laajasti erilaiset tilanteet, joissa varat tai taloudelliset resurssit ovat pakotelistatun henkilön varallisuuspiirissä. Kyseistä säädöstä on tulkittava pakoteasetuksen tarkoituksen valossa, jotta voidaan varmistaa pakotteiden tehokas täytäntöönpano.

15. Asia C-452/24, *Lunapark Scandinavia*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Tavaramerkkidirektiivi (EU) 2015/2436 – Tavaramerkin loukkaus – Tavaramerkin haltijan yksinoikeus – Merkin käytön kieltäminen

Asian käsittely: Suomen korkeimman oikeuden esittämällä ennakkoratkaisupyyntöä tiedustellaan, ovatko tavaramerkkidirektiivin säännökset esteenä sellaisen kansallisen periaatteen soveltamiselle, jonka perusteella tavaramerkin haltija voisi menettää oikeutensa kieltää kolmatta käyttämästä merkkiä sillä perusteella, ettei tavaramerkin haltija ole merkin käytöstä tietoisena kohtuullisessa ajassa vaatinut sen kieltämistä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (7.10.2024), että tavaramerkkidirektiivi on esteenä edellä kuvatun periaatteen soveltamiselle. *Suomi* katsoi, että tavaramerkin haltijan yksinoikeuden sisältö on yhdenmukaistettu tavaramerkkidirektiivissä siten, ettei tavaramerkin haltija voi menettää oikeuttaan kieltää kolmatta käyttämästä merkkiä kansallisen periaatteen nojalla tilanteessa, jossa tavaramerkkidirektiivin mukaiset poikkeukset tavaramerkin haltijan kielto-oikeuteen eivät sovellu.

16. Asia C-456/24, *Halozyme*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Asetus lääkkeiden lisäsuojatodistuksesta (EY) N:o 469/2009 – Lääkkeiden lisäsuojatodistus – Vaikuttava aine – Apuaine

Asian käsittely: Tšekkiläinen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee lääkkeiden lisäsuojatodistuksesta annetun asetuksen tulkintaa. Kysymys on erityisesti siitä, voidaanko lisäsuojatodistushakemusta arvioitaessa pitää vaikuttavana aineena sellaista ainetta, joka on nimenomaisesti nimetty apuaineeksi lääkkeen myyntiluvassa. Kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, sulkeeko jo se, että aine luokitellaan lääkkeen myyntiluvassa apuaineiden ryhmään, pois mahdollisuuden, että kyseessä voisi olla vaikuttava aine, vai onko tällöinkin lisäsuojahakemusta arvioitaessa selvítettävä, onko kyseisellä aineella oma farmakologinen, immunologinen tai metabolinen vaikutuksensa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.10.2024), että lääkkeiden lisäsuojatodistuksesta annettua asetusta on tulkittava siten, että vaikuttavana aineena ei voida pitää ainetta, joka on nimenomaisesti nimetty apuaineeksi lääkkeen myyntiluvassa. *Suomi* perusteli näkemystään asiassa merkityksellisten säännösten sanamuodoilla ja viittaamalla unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön.

17. Asia C-458/24, Daraa

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Turvapaikkamenettely – Turvapaikanhakijan siirtäminen hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaan jäsenvaltioon – Siirtojen keskeyttäminen jäsenvaltion toimesta – Vastuunmäärittämisen jatkaminen – Vastuunmäärittämisasetus (EU) 604/2013 (Dublin III) – Menettelydirektiivi 2013/32/EU

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyyntöä, joka koskee vastuunmäärittämisasetuksella perustettua nk. Dublin-menettelyä, jolla määritetään turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva valtio, tilanteessa, jossa yksi jäsenvaltio (Italia) on ilmoittanut toistaiseksi kieltäytyvänsä ottamasta vastaan turvapaikanhakijoita menettelyn mukaisesti. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee etenkin, onko edellä kuvatussa tilanteessa vastuunmäärittämisestä jatkettava, vaikka kyseisessä jäsenvaltiossa ei olisi asetuksessa tarkoitettuja systeemisistä puutteita. Edelleen se kysyy, onko menettelydirektiivi esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan turvapaikkahakemus on jätettävä tutkimatta myös silloin, kun hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio ei ole valmis ottamaan turvapaikanhakijaa vastaan. Lopuksi se tiedustelee, loukkaako turvapaikanhakijan vastaanottamisesta kieltäytyminen jo itsessään henkilön subjektiivisia oikeuksia.

Suomi katsoi kirjallisisissa huomautuksissaan (3.10.2024), että jäsenvaltion ei ole jatkettava vastuunmäärittämistä, jos sen vastuuvaltioksi määrittämä jäsenvaltio ei ole valmis ottamaan vastaan Dublin-menettelyn nojalla palautettavia henkilöitä eikä viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa ole asetuksessa tarkoitettuja systeemiä puutteita. Menettelydirektiivi ei Suomen näkemyksen mukaan ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan turvapaikkahakemus on jätettävä tutkimatta myös silloin, kun hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio ei ole valmis ottamaan turvapaikanhakijaa vastaan

18. Asia C-468/24, Netz Niederösterreich

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Älykkäät mittausjärjestelmät ja älymittarit – Sähkömarkkinadirektiivi (EU) 2019/944 – Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679

Asian käsittely: Itävaltalaisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö koskee sähkömarkkinadirektiivin mukaisia älykkäitä mittausjärjestelmiä ja sähkön loppukäyttäjälle asennettavia älymittareita. Kansallinen tuomioistuin kysyy muun ohella, velvoittavatko sähkömarkkinadirektiivin säännökset verkonhaltijaa antamaan loppukäyttäjän käyttöön tavanomaisen mittarin älymittarin sijaan, jos loppukäyttäjä on esittänyt sitä koskevan pyynnön. Tuomioistuin pyrkii myös selvittämään

älymittareiden tietosuojaan liittyviä kysymyksiä ja kysyy muun muassa sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivissä säädetyn tietojen tallentamista ja käyttöä koskevan suostumusvaatimuksen sovellettavuutta sähkömittareihin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.10.2024), että sähkömarkkinadirektiivin säännökset eivät velvoita verkonhaltijaa toimittamaan loppukäyttäjälle tavanomaista mittaria älymittarin sijasta tämän pyynnöstä. Lisäksi Suomi toi esille, että sähkömarkkinadirektiivin puitteissa suoritettava henkilötietojen käsittely on toteutettava unionin yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että henkilötietojen käsittelylle tulee olla yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetty oikeusperuste. Suomi katsoi myös, että sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin mukainen vaatimus käyttäjän suostumuksesta tietojen tallentamiseen ei sovellu esillä olevan kaltaisessa tilanteessa.

19. Asia C-474/24, NADA Austria ym.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Antidopingsääntöjen rikkomiseen syyllystyneen henkilötietojen julkaiseminen – Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 – Terveystiedon käsite

Asian käsittely: Itävaltalaisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö koskee antidopingsääntöjen rikkomiseen syyllystyneen henkilön henkilötietojen julkaisemista. Tuomioistuimien tiedustelea muun ohella sitä, sovelletaanko yleistä tietosuoja-asetusta antidopingsääntöjen rikkomiseen syyllystyneen henkilön henkilötietojen julkaisemiseen. Kysymys on myös siitä, ovatko tällaiset tiedot yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitettuja ”terveystietoja” ja ”rikostuomioihin liittyviä henkilötietoja”.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (31.10.2024), että yleistä tietosuoja-asetusta sovelletaan antidopingrikkomukseen liittyvään henkilötietojen käsittelyyn. Suomi katsoi, että tieto henkilön syyllystymisestä dopingrikkomukseen voi asian olosuhteista riippuen olla terveystieto. Tällaisen tiedon käsittelyssä voi olla kyse yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitettujen ”rikostuomioihin liittyvien henkilötietojen” käsittelystä, jos kyseinen dopingrikkomus ja sen seuraamus voidaan luonnehtia rikosoikeudelliseksi siten kuin käsitettä on itsenäisesti unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä tulkittu. Suomi katsoi, että rikosoikeudelliseksi luonnehtiminen edellyttää sitä, että kyseisestä rikkomuksesta ja sen seuraamuksesta säädetään jäsenvaltion lainsäädännössä.

20. Asia C-480/24, Čiekuri-Shishki

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Henkilö- ja yhteisöpakotejärjestelmä – Pakoteasetus (EU) N:o 269/2014 – Lähellä olevan käsite – Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679

Asian käsittely: Latvialainen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyyntöön liittyen tilanteeseen, jossa tuomioistuimen käsiteltävänä olevan velan takaisinmaksua koskevan riidan osapuolten omistusjärjestelyt ovat herättäneet kysymyksen unionin pakoteregiiimin mahdollisesta soveltumisesta asiaan. Tuomioistuin on esittänyt useita ennakkoratkaisukysymyksiä koskien pakoteasetuksen sekä yleisen tietosuoja-asetuksen tulkintaa. Kysymyksissä oli ennen kaikkea kyse pakoteasetuksessa tarkoitettujen ”lähellä olevan” tahon, pakotelistattujen henkilöiden ”välityksellä tai puolesta” toimivan tahon käsitteiden sekä ilmaisun vaateita ”ei oteta huomioon” tulkinnasta. Yleisen tietosuoja-asetuksen osalta se tiedustelee, pitäisikö tuomioistuimen tuomion oikeudellisissa perusteluissa mainita nimeltä se henkilö, johon pakotteet vaikuttavat, ja pitäisikö nämä tiedot salata, kun tuomio julkistetaan.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.10.2024), että ”lähellä olevan” tahon käsitettä on tulkittava siten, että jotta tällaisen tahon varat ja taloudelliset resurssit voitaisiin jäädyttää, tulisi tahon olla itsenäisesti listattuna pakoteasetuksen liitteen I kohdassa ”nimi”. Suomi perusteli kantaansa erityisesti oikeusvarmuuden vaatimuksella sekä tarpeella tulkita asetusta sen sanamuodon mukaisesti. Suomi painotti myös kansallisen prosessiautonomian roolia ja erityisesti nk. määräämisperiaatteen merkitystä, kun pakoteasetusta sovelletaan jäsenvaltioissa. Tietosuojan osalta Suomi korosti pakotelistattujen henkilöiden nimien anonymisointiin ja pseudonymisointiin liittyen tarvetta tasapainottaa keskenään yhtäältä henkilötietojen suojan ja toisaalta julkisuuteen liittyvät näkökohdat.

21. Asia C-484/24, NTH Haustechnik

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 – Oikeus henkilötietojen suojan – Henkilötietojen käsittelytoimet lainkäyttötehtävien yhteydessä – Todisteiden vastaanottaminen, hyödyntäminen ja arviointi

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyyntöön, joka liittyy henkilötietojen käsittelytoimiin lainkäyttötehtävien yhteydessä. Kansallinen tuomioistuin haluaa ennakkoratkaisupyyntönsä tietää, millaisia reunaehtoja unionin oikeus ja erityisesti yleinen tietosuoja-asetus asettaa henkilötietojen käsittelytoimille lainkäyttötehtävien yhteydessä. Kysymyksillään tuomioistuin haluaa ennen kaikkea selvittää, asettaako yleinen tietosuoja-asetus rajoituksia todisteiden vastaanottamiselle, hyödyntämiselle ja arvioinnille kansallisissa tuomioistuimissa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (31.10.2024), että EU:n perusoikeuskirja ja yleinen tietosuoja-asetus sallivat tietyin edellytyksin kansallisen lainsäädännön, joka mahdollistaa henkilötietojen suojan rajoittamisen tilanteessa, jossa on kysymys henkilötietojen käsittelytoimista lainkäyttötehtävien yhteydessä. Suomi katsoi myös, että yleisestä tietosuoja-asetuksesta tai unionin oikeudesta muutoinkaan ei seuraa sellaista, mikä vaikuttaisi kansallisten tuomioistuinten mahdollisuuksiin vastaanottaa, hyödyntää tai arvioida todisteita. Tämä pätee siitä riippumatta, miten kyseiset todisteet ja niiden sisältämät tiedot on kerätty.

22. Asia C-514/24, Magyar Telekom

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Teledirektiivi (EU) 2018/1972 – Välittömästi velvoittava unionin oikeuden säännös – Unionin tuomioistuimen tuomio – BERECin suuntaviivat – Välittömästi velvoittava kansallisen oikeuden säännös – Kansallisen sääntelyviranomaisen päätös

Asian käsittely: Unkarilainen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee teledirektiivin tulkintaa. Direktiivissä säädetään, että jos viestintäpalvelujen tarjoaja tekee sopimusehtoihin muutoksia siksi, että unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä suoraan edellytetään niitä, ei loppukäyttäjällä pääsäännöstä poiketen ole oikeutta irtisanoa sopimusta ilman lisäkuluja. Unionin tuomioistuin antoi vuonna 2021 kolme tuomiota, joilla se tarkensi verkkoneutraliteettiasetuksen (EU) 2015/2120 tulkintaa. Tuomioiden antamisen jälkeen Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin (BEREC) päivitti suuntaviivojaan, joilla annetaan kansallisille sääntelyviranomaisille ohjeita verkkoneutraliteettiasetuksen soveltamisessa. Tämän jälkeen kansallinen sääntelyviranomainen teki yleisenä valvontaviranomaisena markkinatoimijoita velvoittavia päätöksiä. Kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, ovatko unionin tuomioistuimen tuomio tai Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen (BEREC) suuntaviivat sellaista unionin oikeutta tai kansallisen sääntelyviranomaisen päätös sellaista kansallista lainsäädäntöä, joiden perusteella edellä mainittu teledirektiivin poikkeus soveltuu.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.12.2024), että teledirektiivissä säädetty irtisanomisoikeuden rajoitus ei koske sellaisia sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien ilmoittamia sopimusehtojen muutoksia, jotka perustuvat unionin tuomioistuimen tuomioon, BERECin muutettuihin suuntaviivoihin tai kansallisen sääntelyviranomaisen päätökseen. Unionin tuomioistuimen tuomiossa on Suomen näkemyksen mukaan kyse voimassa olevan unionin lainsäädännön tulkinnasta eikä sillä muuteta voimassa olevaa lainsäädäntöä. BERECin suuntaviivat eivät ole unionin lainsäädännön ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella ole

sitovia, vaan niiden tarkoituksena on ohjata viranomaisia unionin lainsäädännön täytäntöönpanossa. Myös kansallinen viranomainen ainoastaan tulkitsee ja soveltaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

23. Asia C-567/24, Svema Trade

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Ostotarjousdirektiivi 2004/25/EY – Pakollinen ostotarjous – Lunastusoikeus – Käypä hinta – Vähemmistöosakkaiden suoja

Asian käsittely: Slovenialainen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee ostotarjousdirektiivin tulkintaa. Kysymys on käyvän hinnan määrittämisestä tilanteessa, jossa enemmistöomistaja käyttää oikeuttaan lunastaa vähemmistöomistajan osakkeet kohdeyhtiössä ja jossa lunastustapahtumaa on edeltänyt kyseisen enemmistöomistajan tekemä pakollinen ostotarjous. Kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, miten on tulkittava ostotarjousdirektiivin lunastusoikeutta koskevaa säännöstä, jossa säädetään käyvästä hinnasta tilanteessa, jossa lunastustapahtumaa on edeltänyt pakollinen ostotarjous (15 artiklan 5 kohdan kolmas alakohta). Säännöksen mukaan ”pakollisen ostotarjouksen jälkeen käypänä hintana pidetään tarjoukseen sisältyvää vastiketta”. Kansallinen tuomioistuin pohtii, että onko kyseisessä säännöksessä tarkoitettua oletettavaa pidettävä ehdottomana vai onko sitä pidettävä suhteellisenä. Edelleen tuomioistuin pohtii, että jos kyseistä käypää hintaa koskevaa oletettavaa on pidettävä suhteellisenä, onko tämä suhteellisuus rajoittamatonta vai rajoittuuko se mahdollisesti tiettyihin olosuhteisiin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (12.12.2024), että ostotarjousdirektiivin 15 artiklan 5 kohdan kolmatta alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä alakohdassa tarkoitettua oletettavaa ei ole pidettävä ehdottomana. Edelleen Suomi katsoi, että on jäsenvaltion asiana määrittää ne olosuhteet, joissa olettamasta voidaan poiketa. Suomi tarkasteli kirjallisissa huomautuksissaan erityisesti asiassa merkityksellisten säännösten sanamuotoja ottaen huomioon myös direktiivin tavoitteen.

24. Yhdistetyt asiat C-758/24 ja C-759/24, Alace ym.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Menettelydirektiivi 2013/32/EU – Turvallisten alkuperämaiden määrittäminen – Määrittäminen jäsenvaltion lainsäädäntöön sisältyvällä luettelolla

Asian käsittely: Italialainen tuomioistuin on esittänyt kaksi ennakkoratkaisupyyntöä, jotka liittyvät turvapaikka-asioita koskevan menettelydirektiivin tulkintaan. Tapaukset koskevat erityisesti turvallisten alkuperämaiden määrittämistä sekä Italian asiaa koskevan lainsäädännön yhteensopivuutta unionin oikeuden

kanssa. Tuomioistuimien tiedusteleminen muun ohella, onko unionin oikeus esteenä sille, että kansallinen lainsäätäjä, jolla on toimivalta sallia turvallisten alkuperämaiden luetteloiden laatiminen ja toimivalta säätää tässä noudatettavista perusteista ja käytettävistä lähteistä, määrittää myös suoraan lainsäädäntötoimella kolmannen valtion turvallisiksi alkuperämaaksi.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.12.2024), että unionin oikeus ei ole esteenä sille, että kansallinen lainsäätäjä määrittää suoraan lainsäädäntötoimella kolmannen valtion turvallisiksi alkuperämaaksi. Suomi katsoi, että menettelydirektiivin mukaan jäsenvaltiot voivat soveltaa turvallisen maan käsitteitä tapauskohtaisesti tai määrittää ne turvallisiksi hyväksymällä asiaa koskevia luetteloita. On jäsenvaltioiden harkinnassa ratkaista, miten turvallisista alkuperämaista päätetään, kunhan turvallisen alkuperämaan käsitteen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja menettelyistä säädetään kansallisessa lainsäädännössä. Kun näin on tehty, menettelydirektiivin säännökset eivät aseta rajoituksia sille, vahvistetaanko luettelot esimerkiksi lainsäädäntötoimella tai hallintopäätöksellä.

2.2 Väliintulot

Tässä jaksossa esitellään ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolta. Jaksossa 2.2.1 käsitellään ne asiat, joissa on kertomuskautena annettu tuomio ja jaksossa 2.2.2 ne asiat, joissa Suomi on tehnyt kirjelmän tai osallistunut suulliseen käsittelyyn.

Jäsenvaltio voi aina tehdä **väliintulon** unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä SEUT 258 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon komissiota vastaan nostamassa SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolta.

2.2.1 Tuomiot ja määräykset

Tässä jaksossa esitellään ne kanne- ja valitusasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa Suomi on osallistunut väliintulijana ja joissa on kertomuskaudella annettu tuomio.

1. Asia C-353/21 P, *Ryanair v. komissio*

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-388/20 antama tuomio – Valtiontuet – SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohta (jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen tarkoitettu valtiontuki) – Valtiontakaus Finnairin lainalle – Covid-19-pandemia – Ryanair DAC:n valitus unionin yleisen tuomioistuimen antamasta tuomiosta

Asian käsittely: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 14.4.2021 antamallaan tuomiolla (T-388/20) kanteen, jonka Ryanair DAC oli nostanut komissiota vastaan. Kanteellaan Ryanair vaati unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan komission tekemän päätöksen, jossa komissio oli jättänyt vastustamatta Suomen valtion takausta Finnairin lainalle covid-19-pandemian olosuhteissa. Ryanair valitti yleisen tuomioistuimen tuomiosta unionin tuomioistuimeen katsoen, että unionin yleinen tuomioistuin on tuomiossaan tehnyt oikeudellisen virheen ja vääristellyt tosiseikkoja Ryanairin asiassa T-388/20 esittämien kanneperusteiden osalta.

Suomi esiintyi asiassa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa, joten Suomella oli oikeus antaa asiassa vastine. Suomi katsoi vastineessaan (1.10.2021), että Ryanairin valitus on hylättävä. Suomi katsoi, että Ryanairin valituksessaan esittämät väitteet riidanalaiseen tuomioon sisältyvistä oikeudellisista virheistä olivat perusteettomia ja että tuomio perustui oikein esitettyihin tosiseikkoihin. Suomi totesi, että Ryanair ei ole esittänyt valituksessaan mitään sellaista, mikä antaisi aihetta muuttaa unionin yleisen tuomioistuimen arviointia asiassa. Suomi katsoi olevan kiistatonta, että Suomen taloudessa on pandemian seurauksena vakava häiriö ja että Finnairin tukemisella voidaan edesauttaa tämän häiriön poistamista. Finnairin mahdollisella konkurssilla olisi vakavia haitallisia vaikutuksia Suomen kykyyn selviytyä kriisin ylitse ja se vaikeuttaisi merkittävästi myös maan kykyä elpymiseen kriisin jälkeen. Suomi toi esiin Finnairin merkityksen muun muassa kansantalouden, huoltovarmuuden ja alueellisen saavutettavuuden kannalta. Lisäksi Suomi korosti, että komissiolla on SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohtaa sovellettaessa laaja harkintavalta.

Suomi katsoi vastauksessaan 17.2.2022 edelleen, että Ryanair ei ole vastauksessaan tuonut esiin mitään sellaista, mikä antaisi aihetta arvioida asiaa toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin on riidanalaisessa tuomiossaan T-388/20 tehnyt.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi Ryanairin valituksen tuomiollaan 30.5.2024.

2. Yhdistetyt asiat C-29/22 P ja C-44/22 P, komissio v. KS ym.

Valituksen kohde: Unionin tuomioistuimen toimivalta – Unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka (YUTP) koskeva poikkeus – EULEX Kosovo -operaatio – EU:n liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen

Asian käsittely: Komissio teki unionin tuomioistuimelle valituksen unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-771/20, *KS ja KD v. neuvosto*, antamasta määräyksestä. Määräyksellään unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei sillä ollut toimivaltaa käsitellä KS:n ja KD:n kannetta, jolla he vaativat korvausta vahingosta, joka heille aiheutui, kun heidän perheenjäsentensä katoamisia ja tappamisia koskevat tutkinnat EULEX Kosovon puitteissa suoritettiin puutteellisesti. Valituksessaan komissio katsoo, että unionin yleisellä tuomioistuimella oli toimivalta asiassa.

Suomi tuki asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (27.6.2023) komissiota. Suomi käsitteli puheenvuorossaan asiassa annettavan ratkaisun merkitystä EU:n liittymistä Euroopan ihmisoikeussopimukseen koskevan hankkeen kannalta. Suomi katsoi lisäksi, että YUTP:n alaan liittyvät yksilöiden nostamat sopimuksen ulkopuoliseen vastuuseen perustuvat vahingonkorvauskanteet, joissa viitataan perus- tai ihmisoikeuksien rikkomiseen, eivät kuulu EU-tuomioistuimen toimivaltaa rajoittavan niin kutsutun YUTP-poikkeuksen soveltamisalaan eikä niillä vaaranneta sen päämääriä. Tämän katsottiin olevan perusteltua, kun otetaan huomioon perusoikeudet ja erityisesti tehokkaan oikeussuojan vaatimus sekä YUTP-poikkeuksen suppea tulkinta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Cápetá* antoi ratkaisuehdotuksensa 23.11.2023.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* kumosi 10.9.2024 antamallaan tuomiolla unionin yleisen tuomioistuimen tuomion siltä osin kuin yleinen tuomioistuin oli todennut, että siltä selvästi puuttuu toimivalta tutkia KS:n ja KD:n nostama kanne siitä syystä, että se liittyy poliittisiin ja strategisiin kysymyksiin, jotka koskevat yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) määrittelyä ja toteuttamista, ja palautti asian unionin yleiseen tuomioistuimeen.

3. Asia C-588/22 P, *Ryanair v. komissio*

Valituksen kohde: Unionin tuomioistuimen asiassa T-657/20 antama tuomio – Valtiontuet – SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohta (jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen tarkoitettu valtiontuki) – Finnairin pääomitus – Covid-19-pandemia – Ryanair DAC:n valitus unionin yleisen tuomioistuimen antamasta tuomiosta

Asian käsittely: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 22.6.2022 antamallaan tuomiolla (T-657/20) kanteen, jonka Ryanair oli nostanut komissiota vastaan. Kanteellaan Ryanair vaati kumoamaan komission tekemän päätöksen, jossa komissio oli jättänyt vastustamatta toimenpidettä, jossa Suomen valtio osallistuu Finnairin osakeantiin omistuksensa suhteessa. Pääomituksen tarkoituksena oli parantaa Finnairin taseasemaa ja maksuvalmiutta covid-19-pandemian aiheuttamassa poikkeuksellisessa tilanteessa. Ryanair valitti yleisen tuomioistuimen tuomiosta unionin tuomioistuimeen katsoen, että unionin yleinen tuomioistuin on tuomiossaan tehnyt oikeudellisen virheen ja selvästi ottanut tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla.

Suomi esiintyi asiassa väliintulijana unionin yleisessä tuomioistuimessa, joten Suomella oli oikeus antaa asiassa vastine. Suomi katsoi vastineessaan (5.12.2022), että Ryanairin valitus on hylättävä. Suomi katsoi, että Ryanairin vaatimukset ja sen esittämät väitteet riidanalaisen tuomion oikeudellisista virheistä ovat perusteettomia ja että tuomio perustuu oikein esitettyihin tosiseikkoihin. Suomi totesi, että Ryanair ei ole esittänyt valituksessaan mitään sellaista, mikä antaisi aihetta muuttaa unionin yleisen tuomioistuimen arviointia asiassa. Suomi katsoi olevan kiistatonta, että Suomen taloudessa on pandemian seurauksena vakava häiriö ja että Finnairin tukemisella voidaan edesauttaa tämän häiriön poistamista. Finnairin mahdollisella konkurssilla olisi vakavia haitallisia vaikutuksia Suomen kykyyn selviytyä kriisin ylitse ja se vaikeuttaisi merkittävästi myös maan kykyä elpymiseen kriisin jälkeen. Suomi toi esiin Finnairin merkityksen muun muassa kansantalouden, huoltovarmuuden ja liikenneyhteyksien tarpeen täyttämisen kannalta. Lisäksi Suomi korosti, että komissiolla on SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohtaa sovellettaessa laaja harkintavalta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: Unionin tuomioistuin hylkäsi Ryanairin valituksen tuomiollaan 7.11.2024.

4. Asia T-667/22, *SBM Développement v. komissio*

Kanteen kohde: Biosidit – Jyrsijämyrkky – Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/1388 liittyen biosidivalmistamiseen – Kumoamiskanne

Asian käsittely: Jyrsijämyrkkynä käytettävää biosidivalmistetta koskevan luvan haltija *SBM Développement SAS* nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen komission kyseistä valmistetta koskevan täytäntöönpanopäätöksen kumoamiseksi. Täytäntöönpanopäätöksellä komissio asettaa ehtoja ja edellytyksiä, joita jäsenvaltioiden on noudatettava, jos ne haluavat antaa kansallisen luvan kyseiselle valmistelle. Komissio viittaa päätöksensä perusteluosassa erityisesti niihin tietoihin, joita se oli saanut tietyiltä jäsenvaltioilta (mukaan lukien Suomi) koskien valmisteen aiheuttamia kissojen ja koirien myrkytystapauksia.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (10.7.2023) komissiota. Ensisijaisesti Suomi yhtiöi komission kantaan, jonka mukaan kanne tulee jättää tutkimatta, sillä riidanalainen täytäntöönpanopäätös ei koske kantajaa suoraan ja erikseen. Toissijaisesti Suomi katsoi, että kantajan vaatimukset tulee hylätä. Komission täytäntöönpanopäätöksessään tekemät arviot biosidivalmisteen vaikutuksista ja niistä tehdyt johtopäätökset ovat oikeat eikä kantaja ole pystynyt esittämään mitään sellaista, joka horjuttaisi päätöksen pätevyyttä. Suomi myös kertoi, että Suomessa Tukes on saanut suuren määrän ilmoituksia myrkytystapauksista ja arvioinut alfakloraloosia sisältävien valmisteen käytön ja myrkytystapausten välillä olevan yhteyden.

Tuomio: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi yhtiön *SBM Développement SAS* kanteen tuomiollaan 3.7.2024.

2.2.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

Tässä jaksossa esitellään ne kanne- ja valitusasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa Suomi on osallistunut kertomuskaudella väliintulijana tekemällä väliintulohakemuksen tai väliintulokirjelmän taikka osallistumalla suulliseen käsittelyyn.

1. Asia C-769/22, *komissio v. Unkari*

Kanteen kohde: Unkaria vastaan nostettu komission rikkomuskanne – Audiovisuaalisista mediapalveluista annettu direktiivi (AVMS-direktiivi) 2010/13/EU – Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 – Palvelujen vapaa liikkuvuus – EU:n perusoikeuskirja – EU:n perustana olevat arvot – Syrjintä

Asian käsittely: Komissio on nostanut unionin tuomioistuimessa Unkaria vastaan jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevan kanteen, joka koskee Unkarissa vuonna 2021 voimaantulleita lainmuutoksia. Näillä muutoksilla asetettiin Unkarin kansallisiin lakeihin uusia kieltoja ja rajoituksia, jotka kohdistuvat syntymässä määräytyneen sukupuolen ja sukupuoli-identiteetin eroavuuksia, sukupuolen vaihtamista tai homoseksuaalisuutta koskevien kysymysten kansantajuistamiseen tai niistä tiedottamiseen. Komissio katsoo kanteessaan, että kyseinen sääntely rikkoo eräitä sisämarkkinoiden toimintaan liittyviä direktiivejä, yleistä tietosuoja-asetusta, EU:n perusoikeuskirjaa ja unionin arvoja sekä estää palvelujen vapaata liikkuvuutta. Komissio vaatii unionin tuomioistuinta toteamaan, että säätäessään riidanalaisen lain Unkari on rikkonut unionin oikeuteen perustuvia useita velvoitteitaan.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (14.9.2023) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (19.11.2024) komissiota. Suomi käsitteli väliintulokirjelmässään erityisesti niitä komission kanneperusteita, jotka koskivat AVMS-direktiiviä, yleistä tietosuoja-asetusta ja unionin arvot sisältävää SEU 2 artiklaa, ja katsoi Unkarin esillä olevan lainsäädännön olevan näiden säädösten ja määräysten vastainen. Suomi korosti kirjelmässään yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden merkitystä unionin keskeisinä arvoina ja perusoikeuksina ja totesi, että kyse on paitsi periaatteellisesti merkittävästä asiasta, myös ja ennen kaikkea unionin lainsäädännön tehokkaan soveltamisen, kansalaisten ja yritysten oikeuksien toteutumisen ja jäsenvaltioiden keskinäisen luottamuksen varmistamisesta sekä EU:n yhtenäisen ja uskottavan toiminnan turvaamisesta.

2. Asia T-590/23, *De Capitani v. neuvosto*

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Neuvoston työasiakirjat

Asian käsittely: De Capitani on nostanut avoimuusasetuksen soveltamista koskevan kanteen neuvostoa vastaan. Kantaja vaatii tuomioistuinta kumoamaan neuvoston päätöksen, jolla neuvosto kieltäytyi antamasta kantajalle oikeuden tutustua eräisiin EU:n turvapaikkapolitiikan uudistamista koskeviin lainsäädäntöhankkeisiin liittyviin neuvoston työasiakirjoihin. Kyseiset asiakirjat liittyvät vireillä oleviin EU:n yhteisen turvapaikkapolitiikan uudistamista koskeviin lainsäädäntöhankkeisiin ja ne sisältävät koosteet jäsenvaltioiden valtuuskuntien esittämistä kommentteista. Kantaja katsoo muun ohella, että neuvosto on soveltanut avoimuusasetusta virheellisesti katsoessaan, että asiakirjan sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä.

Suomi yhtyi kantajaa tukevassa väliintulokirjelmässään (2.4.2024) kantajan näkemykseen siitä, että vastaaja on riidanalaisessa päätöksessään soveltanut virheellisesti avoimuusasetuksen mukaista toimielimen päätöksentekomenettelyn suojaa koskevaa poikkeusta asiakirjojen julkisuudesta. *Suomi* toi esille, että lainsäädäntömenettelyjen asiakirjojen tulisi olla mahdollisimman laajasti suoraan yleisön tutustuttavissa. Myös unionin tuomioistuin on asettanut tällaisten asiakirjojen luovuttamisesta kieltäytymisen kynnyksen korkealle. *Suomi* katsoi, etteivät riidanalaisessa päätöksessä esitetyt perustelut osoita unionin oikeuskäytännössä edellytetyllä tavalla, että pyydettyjen asiakirjojen antaminen voisi konkreettisesti ja tosiasiallisesti vahingoittaa kyseistä päätöksentekomenettelyä tavalla, joka on kohutuudella ennustettavissa eikä puhtaasti hypoteettinen. Neuvoston perustelut ovat näihin vaatimuksiin nähden liian yleisiä ja abstrakteja ja ne olisivat helposti siirrettävissä monen muunkin lainsäädäntöhankeen yhteyteen.

3. Asiat C-377/24, C-378/24 ja C-479/24, *Espanja v. parlamentti*

Kanteiden kohde: Kansalaisuusperusteinen virkamieskilpailu – Syrjimättömyys – Yhdenvertaisuus – EU:n virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt

Asian käsittely: Espanja on nostanut unionin tuomioistuimessa kolme kantetta parlamenttia vastaan. Kanteissa oli kyse kolmesta parlamentin järjestämästä virkakilpailusta varallaololuetteloiden laatimiseksi parlamentin pääsihteeristön hallintovirkamieheksi palvelukseen ottamista varten. Yksi kilpailuista oli suunnattu ainoastaan Alankomaiden, yksi ainoastaan Itävallan ja yksi ainoastaan Luxemburgin kansalaisille. Kanteillaan Espanja vaati tuomioistuinta pääasiallisesti kumoamaan kilpailut sekä niiden perusteella laadittavat varallaololuettelot. Espanja vetoaa kanteissaan muun muassa syrjimättömyyden ja suhteellisuuden vaatimuksiin.

Suomi teki asioissa väliintulohakemukset (2.9.2024) tukeakseen vastaajana olevaa parlamenttia.

4. Asiat C-381/24, C-382/24 ja C-478/24, *Italia v. parlamentti*

Kanteiden kohde: Kansalaisuusperusteinen virkamieskilpailu – Syrjimättömyys – Yhdenvertaisuus – EU:n virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt

Asian käsittely: Italia on nostanut unionin tuomioistuimessa kolme kantetta parlamenttia vastaan. Kanteissa oli kyse kolmesta parlamentin järjestämästä virkakilpailusta varallaololuetteloiden laatimiseksi parlamentin pääsihteeristön hallintovirkamieheksi palvelukseen ottamista varten. Yksi kilpailuista oli suunnattu ainoastaan Alankomaiden, yksi ainoastaan Itävallan ja yksi ainoastaan Luxemburgin

kansalaisille. Kanteillaan Italia vaati tuomioistuinta pääasiallisesti kumoamaan kilpailut sekä niiden perusteella laadittavat varallaololuettelot. Italia vetoaa kanteissaan muun muassa syrjimättömyyden ja suhteellisuuden vaatimuksiin.

Suomi teki asioissa väliintulohakemukset (2.9.2024) tukeakseen vastaajana olevaa parlamenttia.

5. Asia T-457/24, Unkari v. neuvosto ja Euroopan rauhanrahaston rahastokomitea

Kanteen kohde: Euroopan rauhanrahasto – Rauhanrahaston rahastokomitean päätös määrien kohdentamisesta Ukrainan asevoimien sotilaalliseksi tukemiseksi toteutettaviin avustustoimenpiteisiin – Rakentava pidättäytyminen

Asian käsittely: Unkari on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen neuvostoa ja Euroopan rauhanrahaston rahastokomiteaa vastaan. Unkari vaatii tuomioistuinta kumoamaan Euroopan rauhanrahaston rahastokomitean tekemän päätöksen, joka koskee määrien kohdentamista Ukrainan asevoimien sotilaalliseksi tukemiseksi toteutettaviin avustustoimenpiteisiin. Unkari väittää, että rahastokomitea rikkoi unionin oikeutta antaessaan riidanalaisen päätöksen katsoessaan, että Unkari ei saanut osallistua päätöksen antamista koskevaan äänestykseen, koska se ei ole kyseiseen avustustoimenpiteeseen nähden ”osallistuva jäsenvaltio”.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen (18.12.2024) tukeakseen vastaajina olevia neuvostoa ja Euroopan rauhanrahaston rahastokomiteaa.

6. Asia C-486/24, Unkari v. parlamentti ja neuvosto

Kanteen kohde: Eurooppalainen medianvapaussäädös (EU) 2024/1083 – Säädöksen pätevyys – Median vapaus – Sisämarkkinat – Tiedotusvälineiden moniarvioisuus ja riippumattomuus

Asian käsittely: Unkari on nostanut unionin tuomioistuimessa kanteen nk. eurooppalaisen medianvapaussäädöksen kumoamiseksi. Unkari katsoo muun muassa, että säädökseltä puuttuu asianmukainen oikeusperusta, että sillä rikotaan toissijaisuusperiaatetta ja suhteellisuusperiaatetta, ja että sillä loukataan oikeusvarmuusperiaatetta ja lainsäädännön selkeyden periaatetta.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen (11.10.2024) tukeakseen vastaajina olevia parlamenttia ja neuvostoa.

7. Asia T-490/24, *Finnlines v. komissio*

Kanteen kohde: Valtiontuet – SEUT 107 artikla – Covid-19-pandemia
– Matkustaja-autolauttaliikenne

Asian käsittely: Finnlines Oyj on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen komissiota vastaan. Finnlines vaatii tuomioistuinta kumoamaan komission valtiontukipäätöksen, jolla komissio hyväksyi Huoltovarmuuskeskuksen toimenpiteen, jonka tarkoituksena oli covid-19-pandemiasta johtuvan vahingon korvaaminen matkustaja-autolauttaliikenteen harjoittajille.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen (19.12.2024) tukeakseen vastaajana olevaa komissiota.

2.3 Lausuntopyynnöt

Tässä jaksossa esitellään SEUT 218 artiklan 11 kohtaan perustuvat, unionin tuomioistuimelle esitetyt kansainvälisen sopimuksen unionin oikeuden mukaisuutta koskevat lausuntopyynnöt.

SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaan Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää unionin tuomioistuimen **lausunnon** siitä, onko suunniteltu kansainvälinen sopimus sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa. Jo lausunto on kielteinen, suunniteltu sopimus ei voi tulla voimaan, ellei sitä ole muutettu tai perussopimuksia tarkistettu.

2.3.1 Kirjallisessa vaiheessa olevat asiat

1. Lausuntopyyntö 1/24

Lausuntopyynnön kohde: Lentoliikennesopimus kolmannen valtion, Omanin sulttaanikunnan, kanssa – Unionin toimivalta – Oikeudellinen perusta

Asian käsittely: Komissio on esittänyt unionin tuomioistuimelle SEUT 218 artiklan 11 kohdassa tarkoitetun lausuntopyynnön, joka koskee unionin yksinomaista toimivaltaa tehdä lentoliikennesopimus kolmannen valtion, Omanin sulttaanikunnan, kanssa. Komissio katsoo pyynnössään, että unionilla on yksinomainen ulkoinen toimivalta tehdä suunniteltu sopimus, myös liikenneoikeuksien osalta. Komission mukaan tämä tulkinta on oikeudellisesti perusteltu, minkä lisäksi sillä varmistetaan, että EU:n kuluttajat ja yritykset voivat hyödyntää unionin neuvotteluvoiman etuja nopeammin, sillä tällöin ei enää tarvittaisi 27:ää kansallista ratifiointia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.12.2024), että Euroopan unionilla ei ole yksinomaista toimivaltaa tehdä Omanin sulttaanikunnan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välistä lentoliikennesopimusta. Suomi korosti, että lentoliikenteen ala ei ole täysin yhdenmukaistettu, toisin kuin komissio väittää. Huomautuksissa katsottiin myös, että liikenneoikeuksien myöntäminen kolmansien maiden liikenteenharjoittajille ei vaikuta suoraan unionin yhteisiin sääntöihin tai muuta niiden ulottuvuutta tavalla, josta seuraisi yksinomainen toimivalta. Ei myöskään ole unionin sisäisen toimivallan käyttämisen kannalta välttämätöntä, että unionilla on yksinomainen ulkoinen toimivalta liikenneoikeuksien osalta. Suomen hallitus korosti myös, että komission tulkinnan hyväksyminen olisi omiaan johtamaan yksittäisten jäsenvaltioiden yhteystarpeiden kannalta negatiivisiin seuraamuksiin.

3 Rikkomusmenettelyt

Seuraavassa esitellään ne SEUT 258 artiklaan perustuvat Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt, joissa kertomuskauden aikana on vastattu komission antamaan viralliseen huomautukseen tai perusteltuun lausuntoon tai joissa komission virallinen huomautus tai perusteltu lausunto on saapunut kertomuskauden aikana.

Rikkomusmenettelyt voidaan jakaa unionin oikeuden puutteellista tai virheellistä soveltamista koskeviin (jakso 3.1) ja direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin (jakso 3.2) menettelyihin. Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin rikkomusmenettelyihin liittyy SEUT 260 artiklan 3 kohdan nojalla mahdollisuus määrätä jäsenvaltio maksamaan uhkasakkoa ja/tai kiinteämääräinen hyvitys jo samassa tuomiossa, jossa rikkomus todetaan.

SEUT 258 artiklan mukainen virallinen huomautus on komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämisen rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

SEUT 258 artiklan mukainen perusteltu lausunto on rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Myös perusteltuun lausuntoon vastaamisen määräaika on yleensä kaksi kuukautta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen unionin tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää **SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisen rikkomusmenettelyn**, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen rikkomuskanteen johdosta antaman tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Rikkomusmenettely alkaa virallisella huomautuksella. Tämän vaiheen jälkeen komissio voi viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Jos SEUT

260 artiklan mukainen menettely etenee kannevaiheeseen, ja unionin tuomioistuin katsoo, ettei aiempaa tuomiota ole pantu asianmukaisesti täytäntöön, unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi **kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon**.

Jos jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla lainsäädäntöjärjestystä noudattaen annettu direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio voi jo SEUT 258 artiklaan perustuvassa kanteessaan vaatia jäsenvaltion velvoittamista suorittamaan edellä mainittuja taloudellisia seuraamuksia (**SEUT 260 artiklan 3 kohta**).

3.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat rikkomusmenettelyt

3.1.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 16.11.2023 INFR(2023)2126; rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun direktiivin (EU) 2016/800 täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole täytäntöönpannut kaikkia rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun direktiivin säännöksiä. Komission väitteet liittyvät direktiivin säännöksiin, jotka koskevat epäiltynä tai syytettynä olevalle lapselle annettavaa hänen oikeuksiaan koskevaa ilmoitusta, lapsen oikeutta yksilölliseen arviointiin ja lapsen oikeutta lääkärintarkastukseen. Lisäksi virallinen huomautus koskee direktiivin säännöstä, jonka mukaan henkilön oletetaan olevan lapsi, mikäli ei ole varmuutta siitä, onko hän täyttänyt 18 vuotta.

Suomi katsoi vastauksessaan (16.1.2024), että komission esille nostamat säännökset on jo täytäntöönpantu Suomessa. Vastauksessa kuvattiin lähemmin kunkin esillä olevan säännöksen täytäntöönpanoa. Lisäksi ilmoitettiin, että komissiolle tullaan toimittamaan täydentävä täytäntöönpanoilmoitus ja täydennetty vastaavuustaulukko

2. Virallinen huomautus 13.3.2024 INFR(2024)2005; kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijänä työskentelyä varten annetun direktiivin 2014/36/EU virheellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi on laiminlyönyt eräiden kausityödirektiivin 2014/36/EU säännösten mukaiset velvoitteensa. Komission väitteet liittyvät direktiivin säännöksiin, jotka koskevat kausityöhön oikeuttavan luvan hakijoiden saatavilla olevia tietoja, kausityöntekijöiden oleskeluluvan pidentämistä sekä työnantajiin kohdistettavia seuraamuksia tilanteessa, jossa työnantaja laiminlyö kausityöntekijöiden majoitukseen liittyviä velvoitteitaan. Lisäksi väitteet koskevat kausityöntekijöille maksettavia korvauksia, kun kausityölupa perutaan, kausityöntekijöiden menettelyllisiä takeita työnantajan vaihtuessa sekä viranomaisten pääsyä kausityöntekijöiden majoituspaikkaan.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (7.5.2024), että Suomessa ryhdytään valmistelemaan lainsäädäntömuutoksia, joilla korjataan osa komission virallisessa huomautuksessa esille nostamista perusteista. Suomi ilmoitti, että se kiistää komission väitteet niiltä osin, kuin ne koskevat työnantajiin kohdistettavia seuraamuksia, kausityöntekijöille maksettavia korvauksia, kausityöntekijöiden menettelyllisiä takeita sekä viranomaisten pääsyä majoituspaikkaan.

3. Virallinen huomautus 25.7.2024 INFR(2024)2089; yhtenäisen ilmatilan toteuttamisen puitteista annetun asetuksen (EY) N:o 549/2004 ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/317 puutteellinen soveltaminen

Komissio katsoo, että Suomi soveltaa puutteellisesti yhtenäisen ilmatilan toteuttamisen puitteista annettua asetusta (EY) N:o 549/2004 ja siihen liittyvää komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2019/317. Komission mukaan Suomen soveltamat kyseisissä säädöksissä tarkoitettuihin suorituskykytavoitteita koskeviin kannustinjärjestelmiin liittyvät taloudelliset seuraamukset ovat liian alhaiset eivätkä täytä vaatimusta, jonka mukaan seuraamuksilla on oltava olennainen vaikutus lennonvarmistuspalvelujen riskituloihin.

Suomi kiisti vastauksessaan (12.9.2024) rikkomuksen ja katsoi, että Suomen soveltaama kannustinjärjestelmä täyttää vaatimuksen, jonka mukaan seuraamuksilla tulee olla olennainen vaikutus lennonvarmistuspalvelujen riskituloihin. Suomi korosti, että puiteasetuksessa ja täytäntöönpanoasetuksessa ei ole määritetty kapasiteettiin liittyvää suorituskyvyn osa-aluetta koskevan kannustinjärjestelmän taloudellisen haitan enimmäistasoa, joten asiaa on tarkasteltava ottaen huomioon jäsenvaltiossa vallitsevat tosiasialliset olosuhteet. Vastauksessaan kerrottiin lisäksi, että seuraavalle 1.1.2025 alkavalle viiteajanjaksolle Suomi on joka tapauksessa nostamassa enimmäisseuraamuksia komission edellyttämälle tasolle.

4. Virallinen huomautus 25.7.2024 INFR(2024)2140; SER-direktiivin 2012/19/EU ja jätedirektiivin 2008/98/EY noudattaminen

Komissio katsoo, että Suomi ei ole vuoden 2021 osalta saavuttanut SER-direktiivissä säädettyä vuosittaista 65 prosentin vähimmäiskeräysastetta. Suomi ei komission mukaan myöskään ole saavuttanut jätedirektiivin mukaista yhdyskuntajätteen 50 prosentin kierrätystavoitetta samana vuonna. Näin ollen Suomi on komission mukaan laiminlyönyt kyseisten direktiivien mukaiset velvollisuutensa.

Suomi myönsi vastauksessaan (20.9.2024), ettei edellä mainittuja keräys- ja kierrätystavoitteita ole vuoden 2021 osalta saavutettu. Vastauksessa kuvattiin niitä toimenpiteitä, joiden avulla Suomi pyrkii jatkossa saavuttamaan kyseisissä direktiiveissä asetetut keräys- ja kierrätystavoitteet.

5. Virallinen huomautus 3.10.2024 INFR(2024)2196; yhteisön vesipolitiikan puitteista annetun direktiivin 2000/60/EY virheellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi on laiminlyönyt eräiden vesipuitedirektiivin säännösten mukaiset velvoitteensa. Komission väitteet liittyvät direktiivin 11 artiklaan, jossa edellytetään, että jäsenvaltiot laativat toimenpideohjelman kutakin vesipiiriä varten vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi. Artiklassa edellytetään, että toimenpideohjelmiin sisällytetään muun muassa vedenkäytön eri tyyppisiä koskevia ennakovalvontatoimenpiteitä kuten rekisteröintivelvoitteita tai lupavaatimuksia, jotka on tarkistettava säännöllisin väliajoin ja saatettava tarvittaessa ajan tasalle.

Suomen vastauksen määräaika on 14.1.2025.

6. Virallinen huomautus 16.12.2024 INFR(2024)2107; ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin 2005/36/EY virheellinen täytäntöönpano koskien ammattipätevyyden ennakkotarkistuksia

Komissio katsoo, ettei Suomi ole noudattanut ammattipätevyysdirektiivin mukaisia velvoitteitaan, jotka koskevat ammattipätevyyden ennakkotarkistuksia tietyissä ammateissa palvelujen väliaikaisen ja satunnaisen tarjoamisen yhteydessä. Komissio kiinnittää huomiota seitsemään liikennealan ja yhteen rakennusalan ammattiin, jotka Suomi on komission mukaan ilmoittanut säänneltyjen ammattien tietokantaan ammatteina, joihin sovelletaan ammattipätevyyden ennakkotarkistusta. Komission näkemys on, että näihin ammatteihin ei tulisi soveltaa ammattipätevyyssdirektiivissä säädettyjä ammattipätevyyden ennakkotarkistuksia.

Suomen vastauksen määräaika on 10.3.2025.

3.1.2 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 24.4.2024 INFR(2021)2110; eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä annetun neuvoston puitepäättöksen 2002/584/YOS virheellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi on laiminlyönyt useiden eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä annetun puitepäättöksen säännösten mukaiset velvollisuutensa. Perusteltu lausunto koskee muun muassa niitä perusteita, joiden nojalla luovuttamisesta voi Suomen lainsäädännön mukaan kieltäytyä. Komission mukaan kansalliseen lainsäädäntöön on sisällytetty ylimääräinen ehdoton kieltäytymisperuste. Lisäksi komissio katsoo, että puitepäättöksen mukaan harkinnanvarainen kieltäytymisperuste on puitepäättöksen vastaisesti säädetty kansallisessa lainsäädännössä Suomen kansalaisten osalta ehdottomaksi. Komissio kiinnittää myös huomiota Suomen kansalaisten ja Suomessa vakinaisesti asuvien henkilöiden erilaiseen kohteluun tietyissä tilanteissa sekä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskeviin määräaikoihin.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (19.6.2024), että Suomessa on aloitettu lainsäädäntömuutosten valmistelu komission esille tuomien puitepäättöksen täytäntöönpanossa olevien puutteiden korjaamiseksi, ja että oikeusministeriö on asettanut lainsäädäntömuutosten valmistelua varten työryhmän. Vastauksessa arvioitiin, että asiaa koskeva hallituksen esitys voitaisiin antaa eduskunnalle vuoden 2025 keväällä.

3.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat rikkomusmenettelyt

3.2.1 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 25.1.2024 INFR(2024)0052–INFR(2024)0057; kuuden direktiivin täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta kuuden eri direktiivin täytäntöönpanosta: erityisosaajadirektiivi (EU) 2021/1883, liikennevakuutusdirektiivi (EU) 2021/2118, järjestämättömiä lainoja koskeva direktiivi (EU) 2021/2167, yleislaturidirektiivi (EU) 2022/2380 sekä päästökauppaa koskevat direktiivit (EU) 2023/958 ja (EU) 2023/959.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (20.3.2024), että erityisosaajadirektiivin, liikennevakuutusdirektiivin ja yleislaturidirektiivin täytäntöönpano on jo pitkällä ja tarvittavat säädökset voisivat tulla voimaan keväällä tai kesällä 2024. Järjestämättömiä lainoja koskevan direktiivin täytäntöönpano on kesken ja sen arvioitiin tulevan voimaan alkukevällä 2025. Päästökauppaa koskevien direktiivien täytäntöönpano on notifioitu Manner-Suomen osalta. Ahvenanmaan osalta täytäntöönpano oli kesken ja sen arvioitiin tulevan voimaan syys-lokakuussa 2024.

2. Virallinen huomautus 25.7.2024 INFR(2024)0186–INFR(2024)0187; kahden direktiivin täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta päästökauppadirektiivin (EU) 2023/959 ja puolustukseen liittyvien tuotteiden luettelon päivittämisestä annetun komission delegoidun direktiivin (EU) 2024/242 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (20.9.2024) todettiin, että direktiivi (EU) 2024/242 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivin (EU) 2023/959 täytäntöönpano on kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

3. Virallinen huomautus 26.9.2024 INFR(2024)0225–INFR(2024)0226; kahden direktiivin täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta yritysten kestävyysraportointidirektiivin (EU) 2022/2464 (CSRD-direktiivi) ja uusiutuvan energian nk. RED III -direktiivin (EU) 2023/2413 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (18.11.2024) todettiin, että direktiivi (EU) 2022/2464 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivin (EU) 2023/2413 täytäntöönpano on kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

4. Virallinen huomautus 28.11.2024 INFR(2024)0272–INFR(2024)0273; kahden direktiivin täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta kyberturvallisuutta koskevan nk. NIS 2 -direktiivin (EU) 2022/2555 ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä annetun nk. CER-direktiivin (EU) 2022/2557 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksen määräaika on 28.1.2025.

3.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 23.5.2024 INFR(2023)0136; tiettyjen yritysten ja sivuliikkeiden tuloverotietojen ilmoittamisesta annetun direktiivin (EU) 2021/2101 täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole ilmoittanut toimenpiteistä direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tiettyjen yritysten ja sivuliikkeiden tuloverotietojen ilmoittamisesta annetun direktiivin (EU) 2021/2101 saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Suomen vastauksessa (26.6.2024) todettiin, että direktiivi (EU) 2021/2101 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

2. Perusteltu lausunto 25.7.2024 INFR(2024)0054; luotonhallinnoijista ja luotonostajista sekä direktiivien 2008/48/EY ja 2014/17/EU muuttamisesta annetun direktiivin (EU) 2021/2167 täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole saattanut kansallisia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä järjestämättömiä lainoja koskevan direktiivin (EU) 2021/2167 mukaisiksi eikä joka tapauksessa ole ilmoittanut näitä säännöksiä komissiolle.

Suomen vastauksessa (23.9.2024) ilmoitettiin, että lainsäädäntömuutosten valmistelu on käynnissä ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

4 EU Pilot

Seuraavassa jaksossa luetellaan kertomuskaudella vireille tulleet EU Pilot -tiedustelut. Kertomuskaudella Suomi on vastaanottanut neljä uutta EU Pilot -tiedustelua tai lisätietopyyntöä.

EU Pilot -menettely on rikkomusmenettelyä edeltävää epävirallista tiedonvaihtoa komission ja jäsenvaltion välillä. Menettelyä koskeva kirjeenvaihto toteutetaan komission ylläpitämän sähköisen EU Pilot -tietokannan kautta.

EU Pilot -menettelyyn liittyvät komission tiedustelut voivat koskea esimerkiksi **unionin oikeuden moitteetonta soveltamista** tai **kansallisen lainsäädännön yhdenmukaisuutta unionin lainsäädännön kanssa**. Komission tiedustelut voivat perustua unionin kansalaisten ja yritysten tekemiin kanteluihin tai komissio voi suorittaa tiedusteluja omasta aloitteestaan. Vastaukset EU Pilot -tiedusteluihin valmistellaan asiasta vastaavassa toimivaltaisessa ministeriössä.

1. **EUP(2023)10613; direktiivin 2014/59/EU muuttamisesta luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten tappioiden kattamis- ja pääomapohjan vahvistamiskapasiteetin sekä direktiivin 98/26/EY osalta annetun direktiivin (EU) 2019/879 täytäntöönpano**

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio esitti Suomelle elvytys- ja kriisiratkaisudirektiivin (EU) 2019/879 täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä.

2. **EUP(2015)7906; *BUSINESSEUROPE*, *UEAPME.n*, *CEEP:n* ja *EAY:n* tekemän vanhempainvapaata koskevan tarkistetun puitesopimuksen täytäntöönpanosta ja direktiivin 96/34/EY kumoamisesta annetun direktiivin 2010/18/EU saattaminen Suomen lainsäädäntöön**

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Lisätietopyynnöllä komissio kysyi ajantasaisia tietoja vanhempainvapaata koskevasta sääntelystä Suomessa.

3. **EUP(2024)10652, direktiivin 2013/36/EU muuttamisesta vapautettujen yhteisöjen, rahoitusalan holdingyhtiöiden, rahoitusalan sekaholding-yhtiöiden, palkitsemisen, valvontatoimenpiteiden ja -valtuuksien sekä pääoman ylläpitämistoimenpiteiden osalta annetun direktiivin (EU) 2019/878 täytäntöönpano**

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio esitti Suomelle kysymyksiä CRDV-direktiivin täytäntöönpanosta.

4. **EUP(2024)10670, arvonlisäverodirektiivin 2006/112/EY mukaisen marginaaliverotuksen soveltaminen käytettyjen tavaroiden arvonlisäverojärjestelmässä**

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio esitti Suomelle kysymyksiä arvonlisäverodirektiivin täytäntöönpanosta, joka liittyy käytettyjä tavaroita sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineitä koskevaan erityisjärjestelmään.

5 Notifikaatiot

Suomi on toimittanut kertomuskautena Euroopan komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) Manner-Suomen osalta 73 kpl ja Ahvenanmaan osalta 11 kpl.

Jäsenvaltiot ovat velvollisia panemaan unionin direktiivit täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle. Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan **notifikaatioksi**. Jos direktiivin täytäntöönpanoa ei ilmoiteta määräajassa, komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn.

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

SNELLMANINKATU 1, HELSINKI
PL 23, 00023 VALTIONEUVOSTO
p. 0295 16001
info.vnk@gov.fi
valtioneuvosto.fi/julkaisut

ISBN pdf: 978-952-383-105-6
ISSN pdf: 2490-1164